

Open boek:

het Brussels sociaal-cultureel verenigingsleven

door: Contrasten, Davidsfonds, Grijze Geuzen, HVV, KAV, KBG, KWB,
Masereelfonds, NCB, Rodenbachfonds, S+, Willemsfonds

Het *Open boek* dat momenteel voor u ligt is zowel een reflectie, een uitnodiging als een uitdaging. De oorsprong van dit document ligt bij een aantal vragen en vaststellingen. Wat is de positie van het Brusselse sociaal-cultureel werk in het debat over cultuur? Wat is de plaats en het belang van het verenigingsleven? En welke functie heeft het verenigingsleven vandaag in Brussel? Deze vragen zijn niet zomaar eenduidig en eenvoudig te beantwoorden. In al hun enthousiasme en ijver is het voor de verenigingen niet altijd simpel om duidelijk te maken waar ze nu eigenlijk mee bezig zijn. Iedereen is van mening dat ze 'zeer veel doen', maar dit 'zeer veel' is nogal moeilijk te vatten. Wie zijn ze? Wat doen ze? Waarvoor staan ze? Wie bereiken ze?

Om enige antwoorden te kunnen bieden op bovengestelde vragen, hebben deze verenigingen een moment van reflectie ingebouwd. Een moment waarop een zo volledig en duidelijk mogelijke omschrijving werd opgesteld van wat zij eigenlijk doen. De reflectie beperkte zich niet tot het opstellen van een inventaris. Grote aandacht werd ook besteed aan de verschillen tussen de verenigingen. Verscheidenheid en eigen(zinnig)heid, diversiteit en creativiteit. In het derde luik van de reflectie werden een aantal knelpunten aangekaart. Welke hinderpalen bemoeilijken op dit moment het verenigingsleven? Want niet alles is rooskleurig. Ook minder aangename ervaringen en evoluties moet men bij naam durven benoemen.

Dit boek vormt een uitdaging. Tijdens het reflectiemoment werden knelpunten geformuleerd die de werking van de verenigingen bemoeilijken. Deze knelpunten vormen uitdagingen die aangepakt moeten worden. De verenigingen staan klaar om deze uitdagingen aan te gaan. Alleen zoeken ze partners om mee te doen.

Dit document vormt een uitnodiging voor iedereen die begaan is met Brussel. De stad kampt met een aantal problemen en gevaren, zoals vereenzaming en verzuring. Het verenigingsleven tracht in al haar bescheidenheid een aantal problemen mee op te lossen. Door ontmoetingen mogelijk te maken, mensen via vorming en/of expressie hun talenten te laten ontdekken en door hun zelfstandigheid te bevorderen. Laagdrempeligheid vormt hierbij een topprioriteit.

De uitnodiging bestaat er in om het boek te lezen en te beseffen wat het verenigingsleven zo specifiek maakt in de hoofdstad. Het is tevens ook een uitnodiging voor Brusselaars en niet-Brusselaars, leden en niet-leden, beleidsmakers en participanten om mee na te denken over de cruciale rol van het Brusselse verenigingsleven en de organisaties te helpen bij de verschillende uitdagingen.

Ten slotte, dit boek is er ook voor vrijwilligers, de verenigingsmensen die veel tijd en energie in de verenigingen steken. Hoe zou Brussel er uit zien, mochten zij dit niet meer doen?

Najaar 2005.

1. SYNTHESNOTA VERBONDEN

1.1 POGING TOT INVENTARIS VAN DE INITIATIEVEN

Welke rol speelt het verenigingsleven vandaag in Brusselse context? We kunnen deze vraag niet beantwoorden zonder een zo volledig en duidelijk mogelijk overzicht op te stellen van waar we eigenlijk mee bezig zijn. Een inventaris met andere woorden van wat we vandaag als vereniging (zowel lokaal als gewestelijk) doen op gebied van sociale actie, sensibilisering, vorming, cultuurproductie en spreiding, ontmoeting. In onze poging baseren we ons hiervoor op de werking van 2003.

Reden: Lijkt achterhaald. Maar we zijn reeds in 2004 gestart met dit boek. Toen waren enkel onze gegevens van 2003 al volledig. Bovendien had de serieus verminderde subsidiëring van de VGC in 2004 betrekking op het kalenderjaar 2003 (en de dossiers die we voor dat jaar indienden).

Maar: synthetiseren is moeilijk. Het is ook keuzes maken. Het grote aanbod aan activiteiten en initiatieven van de verschillende Brusselse verbonden, seniorenverbonden en hun afdelingen, was moeilijk binnen eenduidige noemers te plaatsen. We hebben ons voor dit document gebaseerd op het 'klavertje vier van het socio-cultureel werk', namelijk de vierdeling sociale actie en sensibilisering (1), vorming en educatie (2), cultuurproductie en -spreiding (3), ontmoeting (4). Dit was voor de samenstellers de minst moeilijke methode om alles in een synthesesnota te kunnen gieten. Natuurlijk zijn het vaak arbitraire grenzen. Het verschil is vaak ontzettend klein. Neem nu kookcursussen. Dit behoort tot vorming maar kunnen we evengoed plaatsen bij ontmoeting en gemeenschapsvorming. Of cultuurspreiding (want als er iemand van vreemde afkomst komt koken en ondertussen vertelt over zijn of haar eigen cultuur). Of intercultureel. Of... Zeker voor discussie vatbaar.

In onderstaande nota toch een bescheiden poging tot overzicht van wat zoal georganiseerd werd in 2003 door de Brusselse verenigingen.

1.1.1 VORMING

- Voordrachtnamiddagen en -avonden & cursussen over tal van thema's (exploratieavond, landenhappenings, pensioenen, gezondheidszorg, thuiszorg, wonen, leefmilieu, gezin, energie, andere culturen en godsdiensten, geschiedenis, wetenschappen, fiscaliteit, kunst, computer en internet, assertiviteitscursussen, EVC's...)
- Debatten rond verschillende thema's (filosofie, kunst, geschiedenis, cultureel erfgoed, Europa, globalisering, economie, onderwijs, politieke actualiteit uit binnen- en buitenland...)
- Kadervormingen en EVC's (elders verworven competenties)
- Wijnclub, culinaire vormingen, kookcursussen, ...

- Leesbevordering en taalpromotie (leeskring, dictee, cursussen, voordrachten...)

1.1.2 CULTUURSPREIDING – CULTUURPARTICIPATIE

- Literaire projecten (lezingen, medewerking aan Groot Beschrijf, voordrachten, cursussen, dictees, kinder- en jeugdactiviteiten, poëzieavonden, literaire cafés...)
- Concerten (op tal van locaties – verschillende genres: klassiek, pop, jazz, folk, kleinkunst, ...)
- Stadsprojecten
- Toneel-, tentoonstelling-, opera- en museumbezoeken
- Uitstappen (dagtrips en meerdaagse culturele reizen: vlakbij en wat verder, van Antwerpen tot Rijsel, van de VS tot China)
- Exploratie-avonden
- Folklorefestivals
- Tal van voordrachten (cf. supra)

1.1.3 SOCIALE ACTIE

- Deelname Brussels Gekleurd
- Deelname Sociaal Forum
- Deelname in anti-racistische acties
- Intensieve werking met RVT's
- Actieve medewerking aan sociale restaurants
- Heuse wijkwerkingen met ziekenbezoeken, maandelijkse kapbeurten, vervoersdiensten,...
- Kledinginzamelacties
- Medewerking aan verstrekkers van noodhulp (rampen, etc.)
- Ondersteuning van centrum palliatieve zorg
- Medewerking aan andere sociale organisaties en evenementen (Broederlijk Delen, 11.11.11, ziekenzorg, wereldsolidariteit, Kind & Gezin, ACW...)
- Acties rond positie van de vrouwen in binnen- en buitenland
- Acties rond vernauwen van de kloof tussen allochtonen en autochtonen (taallessen, infosessies, gesprekken, debatten...)
- Sensibilisering ter bevordering van de Nederlandse taal in Brussel
- Georganiseerde deelname aan vredesbetogingen
- Bevragingen omtrent het buurtleven
- Inzamelacties Voedselbanken
- Boodschappen voor ouderen
- Aanzet tot Brussels seniorenplatform (actie 65+ ook gratis reizen met Brussels openbaar vervoer...)
- Dienstverlening naar minder gegoede doelgroepen (goedkope manier om aan rijbewijs te raken, goedkope reizen, acties rond betaalbaarheid geneesmiddelen...)

- Acties rond bescherming werknemers
- Acties rond het in tact houden van het sociaal weefsel – tegen vereenzaming (gesprekken, ...)

1.1.4 ONTMOETING

- Herstel sociaal weefsel in probleemgebieden (wijkwerkingen, ...)
- Wandelclubs
- Eentjes, café-parler, café-manger,
- Ontmoetingsfeesten
- Drink achteraf
- Praatcafé's
- Gastentafels
- Themawandelingen
- Reizen, sportactiviteiten, hobbyclubs...
- Ledenfeesten, ontmoetingsfeesten, ...
- Kaartnamiddagen...
- Ontmoetingsmomenten kaderleden (ervaringsuitwisseling...)

Samengevat kunnen we stellen dat er kwantitatief heel wat wordt georganiseerd door de Brusselse verbonden en hun afdelingen (cf. supra en infra(cijfergegevens)). Maar ook de verscheidenheid is groot. Bij de initiatieven rond sociale actie is dat het duidelijkst merkbaar. Dit betekent dat de verschillende verenigingen zich hierin het meest verschillend profileren. Maar er zijn ook heel wat gelijkenissen. Vaak konden we dan ook verschillende initiatieven van verschillende organisaties onder dezelfde noemer plaatsen.

1.2 TIEN ALGEMENE KNELPUNTEN & UITDAGINGEN IN VOGELVLUCHT

1.2.1

Promotiekanalen (Brussel Deze Week, TV Brussel, fm Brussel, OPB, gemeenschapsbladen...) laten te wensen over

1.2.2

Concurrentie van de grote culturele instellingen, gemeenschapscentra die zogezegd een beentje voor hebben omdat ze 'vernieuwend' te werk gaan. De eigen werking van deze instituten schijnt te primeren op de ondersteuning van vrijwillige initiatieven.

1.2.3

Hogere verwachtingen t.a.v. de professionele ondersteuning. Als niet-commerciële aanbieders van zinvolle vrijetijdsbesteding moeten we "concurreren" met professionele bedrijven/instellingen. Met de bescheiden werkingsmiddelen is het voor verenigingen onmogelijk om gelijke tred te houden. Bovendien wil de vrijwilliger van een aantal zaken ontlast worden.

1.2.4

Verenigingen in Brussel worden geconfronteerd met een steeds duurder wordende omgeving, maar moeten het stellen met steeds minder financiële middelen (zowel afdelingen als verbonden). Dat leidt onder andere tot demotivatie van plaatselijke vrijwilligers, hogere toegangsgelden (wat de toegankelijkheid van minder gegoeden niet bevordert), etc...

1.2.5

Synergieën in het Brusselse (culturele) werkveld ontbreken

1.2.6

Een degelijk Brussels vrijwilligersplatform met adviserende bevoegdheid is zeer wenselijk. Een volwaardig vrijwilligersstatuut idem dito.

1.2.7

Administratieve beslommeringen voor beroepskracht zijn al groot. Vraagt voor vrijwilligers nog veel meer moeite. Vereenvoudiging mogelijk?

1.2.8

Lokaal cultuurbeleidsplan baart ons grote zorgen:

- Verschillende gemeenten, verschillende beleidsplannen. Maar hoe moet het dan met onze visie, lijn, beleidsplannen, perspectieven?

- Adviesraden worden opgericht, verenigingen zouden voor het opstellen van de beleidsplannen worden gecontacteerd. Maar welke verenigingen? Vele van onze plaatselijke afdelingen werden in dat overleg alleszins niet betrokken.
- Vraag blijft ook of de vrijwilliger hiermee niet 'overbelast' raakt: engagement in de vereniging, gemeenschapsraad, cultuurraad, etc. Zijn al deze engagementen blijvend cumuleerbaar?

1.2.9

De subsidiëring van de plaatselijke afdelingen is verwaarloosbaar en volstaat hoegenaamd niet.

1.2.10

Onze verbondelijke werkingsmiddelen werden zeer sterk gereduceerd. Voor velen wordt het een kwestie van 'overleven', of zelfs van 'leven of dood'.

2. CASESTUDY VAN DE VERSCHILLENDE VERENIGINGEN

2.1 CONTRASTEN

Contrasten werkt al tien jaar lang diepgaand aan een adequate, eigentijdse vertaling van haar educatieve doelstellingen in functie van de Brusselse specificiteit. Cultuur dient daarvoor als voornaamste invalshoek, met de 15 plaatselijke afdelingen als uitvalsbasis en ankerpunt. De inspiratie is sociaal-progressief, educatief werk is het instrument, cultuur het handelsmerk en vrijwilligers worden hoog ingeschat.

Naast de lokale initiatieven wil Contrasten netwerken vormen om ook intergemeentelijke en Brusselse regionale initiatieven te nemen. Die regionale werking is erop gericht samenwerkingsverbanden te smeden, intern en extern, die qua instelling, methodiek en uitwerking een verrijking bieden voor de totale werking van het hoofdstedelijk verbond. De werking van Contrasten situeert zich dus rond een moeizaam evenwicht tussen een lokale werking (micro) en een grootstedelijke functie (macro). Dat evenwicht wordt ingevuld door enerzijds het afdelingswerk in de gemeenten en anderzijds door projectwerking zowel op nationale als op regionale basis. Contrasten wil met haar plaatselijke afdelingen (die ook een socio-culturele vriendenkring kunnen zijn) in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest een bijdrage leveren tot een samenleving waarin het voor eenieder goed is om te leven, wetend dat dit naast genieten ook een alertheid vergt voor een pluralistische, democratische en tolerante samenleving.

Op 26 oktober 2002 veranderde het CSC-Vormingswerk, waaronder Contrasten ressorteert, van naam. Onze landelijke vereniging is vanaf dan *curieus* gaan heten (baseline: "wat cultuur al niet kan"). Voor het hoofdstedelijk verbond veranderde er evenwel niet zo veel. De werknaam luidde immers reeds Contrasten, en dat werd dan voluit "Contrasten, *curieus* hoofdstedelijk verbond brussel".

Zoals blijkt uit volgende lijst van aangesloten afdelingen bij Contrasten, bestrijkt de werking het gehele Brusselse gewest: Charles de Costerkring (Elsene), Club Henri Vanhuffel (Koekelberg), curieus Jette, curieus Schaarbeek, curieus Sint-Joost-ten-Node, curieus Anderlecht, curieus Ukkel, De Eglantier (Sint-Agatha-Berchem), De Wilde Pedal (Brussel), Genootschap Reinaert de Vos (Evere), Kunstkring Eugeen Laermans (Brussel), Libertijnse Roos (Laken), Louis Paul Boonkring (Etterbeek), Vermeylenkring Molenbeek, Vermeylenkring Watermaal-Bosvoorde, VOS (Brussels Gewest) en Willy Brandtkring Vorst (stand van zaken midden 2005).

Contact met deze actieve afdelingen wordt gehouden bij verschillende gelegenheden en langs diverse kanalen. Uiteraard vormen bijeenkomsten van de bestuursraad en de algemene vergaderingen belangrijke momenten. Maar de grootste steun wordt op maat verleend: tijdens activiteiten, tijdens bijzondere bijeenkomsten, naar aanleiding van specifieke vragen... De afdelingen krijgen ondersteuning en vorming inzake communicatiebeheer, het beheren van dossiers voor overheden en sponsors, het beheren

van een website, verzekering, het leggen van de juiste contacten en inhoudelijk advies voor activiteiten. In het bijzonder werden/worden diensten en vorming verleend voor de projecten Kiezen voor Kunst, Eigen Volk, 60 jaar Vrede, Brusselse HuisHouding en Zot van de Zenne.

Daarnaast krijgen de afdelingen ook materiële en logistieke ondersteuning in allerlei vorm, bijvoorbeeld bij de opbouw van een tentoonstelling, de opmaak van een folder, de uitleen van materiaal, verspreiding van promotiemateriaal...

De activiteiten van de afdelingen zijn zeer uiteenlopend: tentoonstellingsbezoek, info-avonden, sociaal-politieke debatten, theater, muziek, kunst, fietstochten, reizen, bewustmakingsacties, film, enz...De waaier aan activiteiten biedt voor elk wat wils en elke afdeling legt eigen accenten: van het nachtproject "Mijn stad heeft slecht geslapen" over buurtgerichte acties en geëngageerde muziekoptredens tot debatten over de toekomst van Brussel.

Van de afdelingsoverschrijdende en lange termijnprojecten dienen zeker vermeld:

- **Kiezen voor Kunst/60 jaar Vrede**

Contrasten participeert voluit aan de nationale Curieus-projecten *Kiezen voor Kunst* en 60 jaar Vrede, die voor de afdelingen zijn geconcipeerd. De belangstelling, zowel inzake deelnemers als inzake publiek, is blijvend groot. Zo worden er tentoonstellingen georganiseerd van beeldende kunstwerken met laureaten uit de Brusselse en Vlaams-Brabantse voorronden.

Aansluitend werden er bijvoorbeeld thematochten georganiseerd zoals de Ping Ping Kring - tocht langs de Brusselse kunstgalerijen, en Brussels Modecircuit - langs Brusselse modewinkels.

60 jaar Vrede is het nieuwe project dat inzoomt om de recente geschiedenis van na de Tweede Wereldoorlog en als totaalpakket ter beschikking is voor de afdelingen. Daar wordt gretig op ingespeeld.

- **Zot van de Zenne**

Zot van de Zenne is een initiatief dat de oude Zenne de erkenning en waardering wil geven waarop ze recht heeft. Via een waaier aan activiteiten, gaande van kayaken op de 'vismet', een architectuurtentoonstelling tot een tentoonstelling over de overwelving van de Zenne, maakt het publiek opnieuw kennis met deze rivier. Verschillende lokale organisaties participeerden en organiseerden een activiteit in het kader van Zot van de Zenne.

Zot van de Zenne was op 19.09.2004 aan zijn derde editie toe, een vierde kleinschaliger editie vond plaats op 18.9.2005. Contrasten stond tot 2004 in voor de algemene coördinatie, de voorbereidende vergaderingen, de praktische uitwerking en het secretariaat, de Louis Paul Boonkring en Vos-Brussel als afdelingen namen eveneens deel, naast een waaier aan andere organisaties. De opkomst was aanzienlijk en sloot aan bij autoloze zondag in Brussel. Er was ook behoorlijk veel media-aandacht (mede door de persconferentie met Johan Verminnen en Toots Thielemans op 2 september 2004) en er kwamen boeiende reacties uit het politieke veld.

- **Extreem Rechts, Nee Bedankt**

Contrasten vervult nog steeds een sleutelrol in de actie 'Extreem Rechts, Nee Bedankt!'. Naar aanleiding van de federale verkiezingen werd in 2004 een heel intensieve actie mee georganiseerd. Onder meer een actiekrant (de 'Denk twee keer na krant') en actiemateriaal werd grootscheeps verspreid bij de Brusselse bevolking. Op 1 juni 2004, in de aanloop naar de verkiezingen, werd een persconferentie georganiseerd en werd het publiek overgehaald om te fungeren als 'facteurs van de democratie'. Geconfronteerd met de verkiezingsresultaten, werd meteen ook het systematisch evaluerend overleg opgestart, wat zal leiden tot een nieuwe actie voor de gemeenteraadsverkiezingen in 2006, die ook andere accenten zal leggen. In 2005 wordt hier volop voorbereidend en sensibiliserend werk rond geleverd.

- * **Samenwerking met andere hoofdstedelijke verenigingen**

Enigszins in het verlengde van de afdelingswerking ligt de samenwerking met de andere Brusselse hoofdstedelijke culturele verenigingen of verbonden. Bijeenkomsten worden georganiseerd ter bespreking van onderwerpen van gemeenschappelijk belang, ter uitwisseling van ervaringen en voor de planning van een gezamenlijke activiteit. Daartoe zijn sinds geruime tijd vrijwel maandelijkse bijeenkomsten belegd, ook om de situatie te bespreken naar aanleiding van de dalende werkingsmiddelen.

Om het Brussels verenigingsleven beter onder de aandacht te brengen, werd vorig jaar zelfs een gezamenlijke actie gehouden. Dit resulteerde in Brussels Beleg op 16 mei 2004. Met deze actie wilden de Brusselse verenigingen – over de ideologische grenzen heen – wijzen op de rol die ze vervullen in het Brusselse sociale weefsel.

- * **Diverse**

→ Contrasten zette de traditie van de nieuwsbrief verder met vier rijk gestoffeerde nieuwsbrieven in 2004. Dit instrument wordt verspreid naar meer dan 600 geïnteresseerden, vooral als activiteitenkalender en als 'bindmiddel'.

→ Contrasten, *curieus* hoofdstedelijk verbond Brussel was in 2004, hetzij als verbond hetzij via lokale verenigingen, aanwezig op verschillende activiteiten – beurzen met info en promotiemateriaal.

→ Contrasten was vertegenwoordigd in de Advieswerkgroep Volksontwikkeling

→ Contrasten werkt met een voltijds educatief stafmedewerker en een administratieve medewerker, gedetacheerd van Curieus–nationaal.

KNELPUNTEN

- Contrasten wordt gesubsidieerd door de Vlaamse Gemeenschapscommissie inzake loonkosten voor de educatieve medewerker en een forfaitair bedrag voor werkingsmiddelen. In 2004 kwamen we tot de conclusie dat de werkingsmiddelen amper volstonden om de vaste basiskosten te betalen (huur, telefoon, arbeidsongevallenverzekering, ...), en dat m.a.w. een structureel tekort is ontstaan. Ook de speelruimte van de afdelingen wordt beperkt door de beknotting van de financiële middelen. Verder legt de onduidelijkheid over de toekomstige subsidiëringssystemen een schaduw op de werking.

- De zoektocht naar middelen en financiële ondersteuning is voor veel afdelingen een zware dobber.
- Moeilijkheden om nieuwe doelgroepen te bereiken, jongeren aan te trekken en bijvoorbeeld ook allochtonen bij de werking te betrekken. Hier wordt wel aan gewerkt, maar er moeten meer kanalen worden gecreëerd om nieuwe vrijwilligers aan te trekken.
- Het blijft ook niet evident om zich adequaat te profileren binnen het Brusselse overaanbod, waarin soms teveel initiatieven elkaar voor de voeten lopen.
- Een toename van administratieve besognes (onder meer als gevolg van het nieuwe decreet op het sociaal-culturele werk). Ook dient de werking vaak bovenmatig rekening te houden met allerlei culturele beleidsnota's en -opties, die elkaar wel eens tegenspreken.
- Het vergt veel tijd en energie om kanalen te zoeken om de activiteiten beter bekend te maken.
- Voor de afdelingen wordt het lastiger om de prijzen van hun activiteiten laag te houden, mede door bijvoorbeeld hogere zaalhuren.
- Het is niet evident als socio-culturele vereniging om te kampen tegen het dalend maatschappelijk engagement.

2.2 DAVIDSFONDS

Het Davidsfonds Brussel anno 2003–2004 is een vereniging die **cultuurbeleving en actieve cultuurbevordering centraal** stelt. Omdat die van levensbelang zijn voor de mensen, voor de Brusselaars, voor de Brusselse samenleving. Sociale actie in de strikte zin van het woord is voor ons geen doel op zich, maar wordt verweven in onze werking en initiatieven.

Tot in de jaren negentig van vorige eeuw ontplooidde onze organisatie een algemeen-culturele werking. Het bracht een zeer uiteenlopend aanbod aan activiteiten. Nu poogt het – ook door het sterk gewijzigde en geprofessionaliseerde culturele landschap, niet in het minst in Brussel– het accent te leggen op 3 werkterreinen: Taal en lezen, geschiedenis, kunst.

3 WERKTERREINEN

- **Taal en lezen**

Initiatieven als het Groot Nederlands Dictee (preselecties en finale in Brussel), de Junior Journalistwedstrijd (o.a. plaatselijk georganiseerd in Anderlecht–Scheut, Ganshoren, etc.) moedigen op een speelse manier de belangstelling voor taal bij de Brusselaars aan. Ook talrijke initiatieven gelinkt aan de Davidsfonds uitgaven maken mensen warm voor taal en lezen. Aan taalpromotie verbindt het Davidsfonds Brussel ook leesbevordering. Via leeskringen willen we lezers hun leeservaring laten uitwisselen. Een geslaagd voorbeeld is de leeskring in St–Pieters–Woluwe (ism bib). In de programma’s van de Brusselse Davidsfonds afdelingen zijn nog tal van andere creatieve taal- en leesactiviteiten terug te vinden (bvb. literair en jeugdig bosparcours; literaire brunches; eigen poppentheater; hommages aan schrijvers als Neruda maar ook mensen van eigen bodem oa de Molenbeekse schrijvers; bezoeken aan Koninklijke Bibliotheek, de VUM; initiatieven op Het Groot Beschrijf o.a. rond Zuid–Afrikaanse poëzie;...)

Bij dit alles houdt het Davidsfonds de sociale dimensie van taal in het vizier: hefboom tot emancipatie.

- **Geschiedenis**

Confrontatie met het verleden leidt immers tot inzichten in het heden. Via geschiedenis wil het Davidsfonds Brussel mensen een open kijk bieden op de actualiteit en de wereld. Via de cursussen Universiteit Vrije Tijd regio Brussel bieden we een ruime keuze cursussen over zeer uiteenlopende themata, maar met steeds de actualiteit en ‘de wereld’ centraal. Cursussen over Turkije, Vietnam, de Italiaanse Renaissance zijn maar enkele succesvolle voorbeelden (georganiseerd n.a.v. tentoonstellingen en/of Europalia ism BOZAR). Ook Davidsfonds Cultuurforum, de prestigieuze conferentiereeks in de K.U.Brussel, scoort hoge toppen zowel qua aantal deelnemers (gemiddeld 300), qua referaathouders (o.a. Luc de Vos, Els Witte, Jean–Jacques Cassiman, Ulrich Libbrecht, Peter Verlinden, Peter Vandermeersch, Bart Kerremans, ...), als qua themata (van Rome tot China, van fiscale fraude tot genetica). De Davidsfonds afdelingen profileren zich bovendien met verrassende initiatieven die het verleden levend houden: lezingen (Egypte, archeologie, vrijmetselarij, etc.), wandelingen, uitstappen, publicaties, quizzes,... Het Brusselse patrimonium als waardevol erfgoed

bekendmaken staat meer dan eens centraal (bvb. bij Brusselse Davidsfonds Nacht van de Geschiedenis; project rond joden in de Marollen; Brusselquiz in het Vlaams Parlement; etc.).

- **Kunst**

Davidsfonds Brussel wil ook mensen in contact brengen met diverse kunstvormen. Muziek neemt daarin een belangrijke plaats in met o.a. het jaarlijkse klassieke concert in BOZAR ism Davidsfonds Nationaal (waarop telkens 800 à 1000 Vlamingen en Brusselaars); luistercursussen muziek in het Koninklijk Conservatorium, het Muziekinstrumentenmuseum en BOZAR (oa. over Bach, Mozart, Russische Romantiek, jazz,...); folk- en kleinkunstconcerten (o.a. Ambrozijn in VCA, Bram Vermeulen in AB...). De plaatselijke afdelingen hinken daarin niet achterop met tal van initiatieven in eigen organisatie of in samenwerking met Brusselse GC, de muziekacademies, andere verenigingen, cultuurcentra, musea, etc. Kunst en cultuur wordt zo voor iedereen bereikbaar, de drempel wordt verlaagd.

CULTUUR VAN ONTMOETING

Het Davidsfonds Brussel brengt Brusselaars samen om hen cultuur te laten beleven. Cultuurbeleving in verenigingsverband blijft immers voor ons een onlosmakelijk samengaan. Cultuur in een vereniging beleven is niet ouderwets. Het biedt immers een belangrijke meerwaarde: ontmoeting, gesprek, overleg, confrontatie van ideeën, samenwerking, solidariteit... In Brussel zijn deze aspecten essentieel. Het Davidsfonds verbond Brussel en de plaatselijke afdelingen doen er dan ook alles aan om in hun initiatieven dit ontmoetingsaspect te benadrukken. Recepties, brunches, en dergelijke tijdens of na afloop van activiteiten bieden de deelnemers de kans anderen te 'ontmoeten' in geschiedenis, taal, kunst. Daarnaast worden zulke ontmoetingsmomenten ook *an sich* georganiseerd. Ledenfeestjes, kaas- en wijnavonden, babbelfeestjes, banketten, mosselmaaltjes, culinaire en natuurwandelingen, barbecues, sinterklaasfeestjes... Het blijven gevestigde waarden in de Brusselse afdelingsprogramma's. Een vriendschappelijke, aangename en open sfeer primeert.

PRAKTISCH

- Door wie? Losse medewerkers en kernbestuursleden – Meer dan 120 vrijwilligers
- Organisatie? Davidsfonds gewest (verbond) Brussel & ca. 20 actieve plaatselijke Davidsfonds afdelingen.
Het verbond (ism de regionale medewerker) staat in voor
 - kadervormingsactiviteiten voor de plaatselijke bestuursleden (ca. 4 formele kadervormingen per jaar – moment van ontmoeting, stimulering, vorming, ervaringsuitwisseling).
 - praktische dienstverlening in de vorm van logistiek, materiaal, promotiekanalen (aanmaak evenementenbrochure Brussel; tijdschrift Brussel Nu met uitgebreide aandacht voor de afdelingsinitiatieven; website met kalender;...)
 - administratieve dienstverlening
 - inhoudelijke dienstverlening (begeleiding en ondersteuning bestuurswerking, programma's, ledenwerving...)

- Initiatieven? Ca. 300 initiatieven per jaar door de plaatselijke afdelingen en het verbond
- Hoeveel? Ca. 1200 gezinnen zijn lid, maar misschien wel evenveel gezinnen nemen als niet-lid deel aan onze activiteiten. De aangesloten leden genieten voordeelprijzen op activiteiten maar ook mooie kortingen in bvb. het Jubelparkmuseum, het Brouwerijmuseum, de Internationale Orgelweek, de KVS... (en tientallen andere plaatsen in Vlaanderen). De inplantingsgraad (leden per 1000 inw.) van het Davidsfonds ligt het hoogst in gemeenten als Jette, Evere, Oudergem, St-Pieters-Woluwe & St-Lambrechts-Woluwe. Het laagst is de inplanting in Brussel stad, St-Agatha-Berchem, Vorst, Etterbeek.
- Met wie samenwerken? Samenwerkingsinitiatieven met heel wat culturele instanties (GC, musea, CC, heemkundige kringen, andere socio-culturele verenigingen, ...), sociale partners (in ruime zin van het woord: Broederlijk Delen, parochies, 11.11.11, Vredeseilanden, CM, Stichting Auschwitz, Dienst Oorlogsslachtoffers, ...), enkele jeugdverenigingen (scouts, chiro...), ...

KNELPUNTEN EN UITDAGINGEN

Zichtbaarheid, visibiliteit & beeldvorming

Het grootste knelpunt is de zichtbaarheid, visibiliteit van onze vereniging (en het verenigingsleven tout court) in Brussel. Hoe kunnen wij ons profileren in het hele Brusselse kluwen? Enkele bedenkingen:

- Moeilijkheden om nieuwe doelgroepen te bereiken en jongeren te vinden die zich willen engageren. Geëngageerde Brusselaars zijn overbevraagd, nieuwe - liefst jonge - medewerkers (projectmedewerkers ad hoc zowel als effectieve bestuursleden) nauwelijks te vinden. Er is dus wellicht iets mis met onze visibiliteit naar deze doelgroep toe. Waar kunnen we deze mensen vinden? Hoe kunnen we hen bereiken? De nieuwe Brusselaars komen we in het 'traditionele' en 'nieuwe' verenigingsleven maar met mondjesmaat tegen. Dit punt is al verscheidene jaren één van onze prioriteiten, maar enige kanalen en ondersteuning van overheidswege, gemeenschapscentra en professionele instellingen lijken onontbeerlijk.
- Promotionele concurrentie in het Brussels culturele landschap is groot. Onze plaatselijke afdelingen en het verbond moeten zoals de andere verenigingen opboksen tegen goed georganiseerde & zeer dure promotiecampagnes van tal van andere culturele actoren. In bepaalde Brusselse media komen we nauwelijks aan bod, en indien men ons dan toch eens vindt, is de berichtgeving vaak benedenmaats of oncorrect.
- Inhoudelijk is de concurrentie minstens even groot. Gemeenschapscentra, vormingscentra, etc. programmeren er maar op los. Met veel meer middelen, meer geprofessionaliseerd, maar niet steeds met evenveel succes. En niet altijd even kwaliteitsvol. Onze mensen raken hierdoor gedemotiveerd. Hoe kunnen zij (vrijwilligers!) nog opboksen tegen zulk aanbod/opbod? (Opgelet: met sommige GC is er wel een goede samenwerking en overleg. Maar meer dan eens hangt dat af van de goodwill (en beeldvorming over de vereniging) van bepaalde centrummedewerkers).
- Hoe kunnen we ons in godsnaam profileren als we moeten rekening houden met alle verschillende gemeentelijke, stedelijke, Vlaamse beleidsnota's? Het lokaal cultuurbeleid

zorgt mee voor versnippering in het Brusselse culturele landschap. Het groeiende belang van 'projecten' (en bijhorende projectsubsidiëring ten nadele van de gewone basiswerking) idem dito. Als vereniging kan je haast onmogelijk nog een lijn, nog toekomstperspectieven uittekenen. Je doet maar wat. De enige houvast lijkt daarin nog dat je 'vernieuwend' moet zijn. Maar wat is 'vernieuwend'?

N.B.: N.a.v. het lokaal cultuurbeleid worden adviesraden opgericht, verenigingen zouden voor het opstellen van de beleidsplannen worden gecontacteerd. Maar welke verenigingen? Vele van onze plaatselijke afdelingen werden in dat overleg alleszins niet betrokken.

- Synergieën tussen de culturele instellingen, de (socio-)culturele subgroepen, organisaties, overheden en verenigingen bestaan veel te weinig. Taak van de overheid dit aan te moedigen. Reflectiemomenten op alle niveaus en met alle niveaus samen zijn broodnodig! Enkel zo kunnen degelijke toekomstvisies ivm de rol van de verschillende culturele en gemeenschapsvormende actoren in Brussel worden gevormd.

Financieel

- De toelagen van VGC en gemeenten aan de plaatselijke afdelingen is vaak zeer pover. Afdelingen moeten op zoek naar andere financiële middelen om hun werking draaiende te houden. Toegangsprijzen optrekken is daar één van. Maar met het risico dat bepaalde (minder gegoede) mensen afhaken. Wat de cultuurparticipatie uiteraard niet bevordert. Toch?
- De verlaging van de verbondsubsidies baart ons al even grote zorgen. Ook hier weer de vraag hoe men zich als vereniging nog kan profileren, nog een toekomstvisie kan hebben als je geen zekerheid hebt over de beschikbare financiële middelen om dat te realiseren.

GEVRAAGD DUS

Overleg, synergieën, reflectiemomenten, promotionele, financiële, inhoudelijke en logistieke ondersteuning.

2.3 GRIJZE GEUZEN

De Grijze Geuzen vzw bestaan 15 jaar. Reeds 15 jaar, want de afgelegde weg was niet steeds even makkelijk en de nabije toekomst ziet er niet al te rooskleurig uit.

Op dit moment zijn 14 afdelingen aangesloten bij de koepel. Alle hebben ze hun eigen specifieke kenmerken en werking. Zo zijn er bijvoorbeeld de 2 wijnclubs en een wandelclub, die zich onomwonden richten op een specialiteit. Die specialiteit wordt dan wel ingebed in een educatief-cultureel jasje. De andere elf bieden een meer uitgebreid en klassieker aanbod. Toneel- en museumbezoek, eendagsuitstappen, spaghetti-avonden en vrijzinnige kaffees, materiële en persoonlijke steun aan waardevolle initiatieven : het is maar een greep uit de 150 activiteiten die jaarlijks hun beslag vinden.

De hoofdmotivatie, om zulk een werking te ontplooien, is de vereenzaming in de stad tegen te gaan. Sommige van onze groepen hebben een intensieve werking in en met een aantal RVT's. Een andere heeft meer dan een antenne in verschillende sociale restaurants. Een vierde ontplooit een wijkwerking om u tegen te zeggen met ziekenbezoek, vervoersdienst, maandelijkse kapbeurten, enz.. De drie voorgaande stappen actief op mensen af en bieden aldus een helpende hand. De ideologische verschillen die ze ontmoeten doen niet terzake : een mens is een mens.

De andere hebben meer een ledenwerking maar ook hier is de motivatie om mensen uit een isolement te houden een constante. Of we daar steeds in slagen is echter niet zo evident. De activiteiten staan echter open voor iedereen en worden in zo breed mogelijke kring bekend gemaakt.

Sinds een aantal jaren zien we ook een tendens om samen te werken over ideologische of levensbeschouwelijke grenzen heen. Dat uit zich op velerlei vlakken. Zo maken een aantal Grijze Geuzen deel uit van de Permanente Interlevensbeschouwelijke Pelgrimstocht, waarin de grote wereldgodsdiensten en de vrijzinnigheid samenkomen om iedere vorm van fundamentalisme en extremisme aan de basis aan te pakken. Verder zijn er hoopgevende kiemen van interculturele werking, zowel op lokaal als bovenlokaal vlak.

Op de achtergrond van deze werking speelt de motivatie en de wil om het voor een stuk verloren gegane weefsel mee te helpen herstellen. Alleen kunnen we dat niet, dus reiken we de hand naar...

Daarnaast wordt het netwerk van de Grijze Geuzen ook nog eens intensief ingezet om de materiële nood van de grootstad te lenigen. Een kledinginzameling voor Nasci (werking voor armlastige moeders), geld ophalen voor de slachtoffers van een aardbeving in samenwerking met de Turkse gemeenschap, de ondersteuning van een centrum voor palliatieve zorg, enz...

Onze complete werking binnen dit korte bestek omschrijven is onbegonnen werk. Het bovenstaande is slechts een korte bloemlezing van de vele helpende handen die er vanuit de gepensioneerde georganiseerde vrijzinnigheid vertrekken.

En meestal trekken we dus onze plan, doen we wel zonder al te veel omzien, maar toch zijn er hier en daar wrevelige opmerkingen te noteren. Hieronder volgen de belangrijkste.

KNELPUNTEN

- Uiteraard kan de overheid er niks aan doen dat onze vrijwilligers verouderen en dat de opvolging voor een aantal afdelingen op zich laat wachten. Tot op heden wordt dit euvel opgelost met het nodige kunst- en vliegwerk, maar we zouden toch graag anticiperen voor de situatie acuut wordt. Wij zijn dan ook vragende partij voor een meer coherent vrijwilligersbeleid, dat bijvoorbeeld toelaat om mensen af en toe eens wat toe te stoppen, zonder dat daarvoor honderd formulieren dienen ingevuld te worden. Misschien is een jaarlijkse dag van de vrijwilliger ook wel een ideetje dat wat steun in de rug zou kunnen gebruiken. De toestanden rond "Brussel beweegt" waren zeker voor onze vrijwilligers geen voorbeeld.
- Nogal wat van onze mensen lopen terecht rond met het gevoel dat zij de overheid heel wat werk uit de handen houden. Ze werken in omstandigheden en milieus die nauwelijks of niet gehonoreerd worden door de overheid. De doorstroom van hun opgedane ervaring en kennis naar diezelfde overheid toe laat echter dikwijls te wensen over bij gebrek aan kanalen of luisterbereidheid. Misschien is het tijd voor een vrijwilligersplatform dat alvast adviserende bevoegdheid geniet.
- En tsja, dan zijn er natuurlijk ook nog de financiële besnoeiingen. Wie actief wil zijn, heeft nu eenmaal behoefte aan geldelijke middelen om dat te kunnen zijn. Laten we eerlijk zijn : om onze werking op een serieuze manier te kunnen voortzetten hebben we nood aan een veelvoud van wat we nu krijgen, zowel op het niveau van de koepel als van de afdelingen. Het in stand houden en uitbreiden van het sociale weefsel heeft nu eenmaal een prijs. Wij gaan er nog steeds vanuit dat dit sociale weefsel nu eenmaal de zuurstof is van de democratie en als dusdanig voorrang geniet op allerhande megalomane initiatieven die gericht zijn op consumerende, geatomiseerde enkelingen. Maar uiteraard mag de overheid hieromtrent van mening verschillen, zolang men dan achteraf maar niet komt zeuren dat extreem-rechts zo fel doorzet.

2.4 HVV

Het HVV gewest Brussel werd onder de naam HVV Agglomeratieverbond Brussel in 1978 opgestart als feitelijke koepelvereniging onder leiding van Jef Grootaert. Het personeel eind jaren zeventig en begin jaren tachtig waren dames en heren in BTK en DAC-verband. In 1984 kreeg de vereniging onder leiding van Paul Slabbaert een nieuwe impuls. Dat resulteerde in een unieke voorstelling van het Koninklijk Ballet van Vlaanderen met de opvoering van 'Le Sacre du Printemps' en 'Panovaria' in de Aula van de Vrije Universiteit Brussel. In 1986 werd de feitelijke vereniging een vereniging zonder winstoogmerk, zodat een personeelslid in vast dienstverband (contractueel) kon aangeworven worden en de continuïteit verzekerd.

Anno 2005 overkoepelt de vzw 19 afdelingen waarvan twaalf een erkenningdossier indienen bij de VGC en aldus een levensnoodzakelijke subsidie ontvangen. De activiteiten variëren naargelang de interessesferen van de respectievelijke bestuursleden en leden. Van debat, lezingen, filmprojectie en theatervoorstellingen over geleide wandelingen (cultuurhistorisch, in de vrije natuur), daguitstappen, museumbezoek tot gezellige etentjes. Doch telkens mondden de namiddagen of avonden uit in een gedachtewisseling waarin de actualiteit nooit uit de weggegaan wordt.

Cijfermatig is er jaarlijks sprake van ruim 100 activiteiten, verspreid over de vier functies. Bij de meeste afdelingen primeert het educatieve en cultuurspreidende aspect, een minderheid is daarnaast geïnteresseerd in de sociale actie (onderwijs, minderbedeelden, slachtoffers van rampen...). Ook de ontmoetingsfunctie (al was het om één keer per jaar de rekening wat aan te dikken) is bij iedere afdeling een constante. Zeer specifiek zijn er de vrijzinnige cafés waar de inwendige mens tijdens een causerie vertoeteld wordt.

Een aantal afdelingen speelt in op een bestaand aanbod. De jaarlijkse erfgoeddag en de open monumentendagen te Brussel, Brosella, de jazzmarathon van Brussel, Boterhammen in het park: het is slechts een greep uit de veelheid van de initiatieven. Anderen maken gebruik van de faciliteiten (lokalen) van het gemeenschapscentrum of van de Vrije Universiteit Brussel. Een derde groep maakt bewust de combinatie van beiden.

Ons hoofdstedelijk verbond ontplooit naast deze lokale initiatieven een eigen bijzondere werking. Zij staan in voor het jaarlijkse Brusselse Lentefeest, participatie aan het tweejaarlijkse Feest van de Zegeus, het Yulefeest (winterzonnwende), daguitstappen waarbij het vormende en/of cultuurspreidende facet gekoppeld wordt aan het sociale. Bijzondere realisaties van de afgelopen jaren waren de cd-rom "Wandelen in vrijzinnig en humanistisch Brussel" in 1999 en de daarmee parallel lopende wandelgidsen uitgegeven in 2001. Verder in het verleden de kadervormingen rond pseudo-wetenschappen, sekten, vrijzinnigheid en vrijmetselarij... en de beroemde paella-avonden ten voordele van het regionale tijdschrift Fakkeltelex.

Deze driemaandelijke periodiek is ondertussen aan haar 28ste jaargang toe en heeft naast beschouwende bijdragen ook ruimte voor de werking van de lokale afdelingen, programmatips en nationale mededelingen en manifestaties.

Onze integrale werking binnen dit kader omschrijven is teveel omvattend. Bovenstaande keuze is slechts een greep uit het totale aanbod.

KNELPUNTEN

- Dertigers en veertigers sensibiliseren om zich op permanente basis te engageren in het vrijzinnig verenigingsleven is niet voor de hand liggend. Enkelingen zijn wel te vinden voor een jaarlijks weerkerende activiteit, bijvoorbeeld voor het Feest Vrijzinnige Jeugd. In die hoedanigheid zijn zij tijdelijk actief, maar voor de rest van onze werking is het organiseren en participeren tot een minimum herleid.
- Coördinatoren worden geacht alle facetten van het volksontwikkelingswerk (tezamen met enkele vrijwilligers) te beheersen, gaande van desktop-publishing, over boekhoudkunde tot het verfraaien van nieuwe lokalen...
- Multicultureel Brussel heeft iedere dag zo'n keuzemogelijkheid dat vaak eigen kleinere maar niet minder interessante initiatieven in het niet verdwijnen. Dat wil wel eens frustrerend zijn.

2.5 KAV

Het accent van de KAV-werking ligt op de lokale werking. Tot op vandaag is KAV met méér dan 30 afdelingen sterk verankerd in de Brusselse wijken, met alles wat dat met zich meebrengt. In die zin vinden we KAV terug in zeer verschillende circuits waar grote of kleine verantwoordelijkheden op zich genomen worden: in vrijwilligerswerk voor kansarmen, in Welzijnszorg en Broederlijk Delen, in de gemeenschapscentra, in 11-11-11, in Ziekenzorg, in Wereldsolidariteit, in de raadplegingen van Kind & Gezin, in de koepel ACW, in... KAV-mensen zijn “doeners”.

Ze gaan ook als afdeling samenwerkingsverbanden aan met andere KAV-afdelingen in de buurt, met KWB, met andere lokale verenigingen.

Daarenboven, en niet in het minst, verzorgen ze hun eigen KAV-activiteiten.

Elke afdeling heeft minstens één bestuursvergadering per maand en minstens één eigen KAV-activiteit.

Voor de lokale doorsnee eigen KAV-activiteiten brengt KAV in Brussel maandelijks 450 vrouwen op de been (zonder de bestuursvergaderingen, zonder de extra sportactiviteiten, zonder de participatie aan het centrale KAV-aanbod, zonder de vele werkgroepjes die samenkomen om bepaalde activiteiten uit te werken, zonder de vrouwen te tellen die nog op de been zijn voorvan alles en nog wat zoals hierboven beschreven).

Als we de inhoud van de KAV-werking bekijken naar de verschillende functies toe van het verenigingsleven kunnen we het volgende stellen:

1) Ontmoetingsfunctie.

Daar wordt in KAV zeer veel aandacht aan besteed. Behalve de “ontmoetingsfeesten”, wordt in elke activiteit de kwaliteit van de ontmoeting zeer belangrijk geacht. Er is een sfeer van “we komen ook omwille van mekaar”. Die sfeer slaat ook over op nieuwkomers in KAV. Een activiteit moet dus niet alleen interessant zijn maar ook menselijk deugddoend en aangenaam.

2) Vorming.

Jaarlijks maken de afdelingen een planning op gebaseerd op de mening van de leden en puttend uit een aanbod gepresenteerd door KAV-centraal. Afdelingen kunnen in 2004 kiezen uit 78 thema's gaande van vorming rond maatschappelijke thema's (bv. computer en internet in de opvoeding van jonge kinderen, weerbaarheid, enz...) over culinaire vorming, creatieve vorming, vorming op het vlak van gezondheid, enz.

Elke afdeling vult uiteraard ook aan met eigen thema's.

De vorming zit zeker ook in het feit dat men de zaak zelf in handen heeft. Men moet organiseren, budgetteren, overleggen, deskundigen aanspreken, het woord nemen, de vergadering leiden, evalueren, mensen aanspreken, enz.

‘Doen’ is nog altijd de beste leerschool.

3) Cultuurparticipatie

In de meeste afdelingen is iemand (of een paar mensen) verantwoordelijk voor cultuurparticipatie. Zij liggen op vinkenslag om de interessante tentoonstellingen op te sporen, uit te zien naar theatervoorstellingen of film of concert.

Zij organiseren het dan ook ene waar het kan maken ze gebruik van de cultuurwaardebons.

Daarenboven biedt KAV-centraal ook zelf een aantal culturele activiteiten aan waar de afdelingen dan ook graag op inpikken.

De vrouwenreizen aangeboden door KAV-centraal kennen ook veel succes.

KAV is duidelijk een cultuurbemiddelaar.

4) Actie en sensibilisering.

KAV vrouwen worden opgeroepen en participeren aan de vredesbetoging. Dit jaar werd bv. ook in de lokale afdelingen meegewerkt aan de vredesweek.

Het voorbereidend proces van en de Wereldvrouwenmars zelf staan op de KAV-agenda.

Alle acties die KAV onderneemt in het kader van Welzijnszorg, Broederlijk Delen, Wereldsolidariteit, enz... hebben een uitermate sterk sensibiliseringsgehalte.

De acties in het kader van de internationale vrouwendag (krokusactie) voor vrouwenprojecten in het zuiden (Afganistan, Marokko, Bangladesh) worden sterk opgevolgd door de afdelingen.

Verbondelijk investeert KAV ernstig in de campagne "extreem rechts, nee bedankt" en daar waar we kunnen in Brussels Gekleurd. Het is geen sinecure om de afdelingen daarin voortdurend mee te krijgen. Het vraagt veel tijd, energie en werk, maar de moeite waard omdat het maatschappelijk zo belangrijk is.

Er was dit jaar bijvoorbeeld ook de actie in samenwerking met het ACW "(S)maak je Brusselse buurt", met bevragingen omtrent de buurt, met fotoreporters en noem maar op.

Ter ondersteuning van dat alles staat het verbond in voor kadervorming en logistieke ondersteuning want telkens weer opnieuw moeten we bv. zoeken naar adequate vormen van lokale werking. De ondersteuning gebeurt ook ter plaatse door in de afdelingen zelf te komen.

En dan hebben we bij dat alles nog niets gezegd over de sportwerking (die de volgende jaren trouwens uitbreiding zal kennen) en de aandacht voor alleenstaande vrouwen.

De interculturele werking is op zich een gans hoofdstuk.

Vanuit KAV zijn we enkele jaren geleden interculturele vrouwengroepen opgestart.

We richten ons hierbij naar (allochtone) vrouwen die Nederlands spreken, leren of wiens kinderen Nederlandstalig onderwijs volgen.

Het hoeft geen betoog dat dit een hele klus is op het gebied van uitwerking van activiteiten en begeleiding. Hiervoor zijn we weliswaar erkend en gesubsidieerd vanuit de VGC maar toch valt dit ook allemaal onder de vleugels van het KAV-verbond.

Bovendien is er enorm veel werk aan de winkel voor het proces van groei naar mekaar toe van KAV-groepen en groepen KAV-Intercultureel. Verbondelijk moeten we daarvoor impulsen uitwerken en die processen begeleiden.

Met dit beknopt overzicht is bijlange niet alles gezegd over de KAV en de KAV-activiteiten in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Het laat hoogstens vermoeden hoe ijverig KAV is.

KNELPUNTEN

- 1) Van de afdelingen wordt zeer veel verwacht maar dan met weinig middelen. De tijd dat men in Brussel met een pannekoeken- of wafelenslag kop boven water kon houden is voorbij (een kleine uitzondering hier of daar niet te na gesproken). Het is voor de afdelingen onmogelijk om iets grotere activiteiten te organiseren zonder een bijkomende 'projectsubsidie'. Maar wat als alle lokale verenigingen dat zouden doen? Alles is ook echt duur: zalen, optredens, deskundige medewerkers, promotie, enz.
- 2) In de meeste documenten en reglementen van de overheid wordt gepleit (of als voorwaarde gesteld) dat het werk 'vernieuwend' moet zijn. Maar, wat is dat? Verenigingen krijgen het gevoel 'we doen maar dat'.
Vernieuwend zijn, spectaculair zijn, grootstedelijk zijn!
En het dagdagelijks naar mensen gaan, mensen verenigen, met weinig middelen een hoge kwaliteit nastreven, is dat dan niet spectaculair, vernieuwend, grootstedelijk?
- 3) Dat we de gekregen subsidies moeten verantwoorden is nogal evident. Als men echter alles doet wat echt volgens het boekje moet dan moet een beroepskracht niet uit haar bureel komen en mag ze zeker haar computer niet verlaten.
Elk hoofdstedelijk verbond is een éénmanspost: laten we dat niet vergeten!
- 4) Men kan er niet tegen zijn dat de gemeentelijke overheid (ook in Brussel) opgeroepen wordt om evenzeer het lokaal sociaal-cultureel werk te ondersteunen.
Maar!
Ook op het niveau van de gemeenten worden over alles en nog wat beleidsplannen gemaakt. Ik vrees voor het moment dat alles zo versnipperd wordt dat een vereniging op verbondelijk en/of landelijk niveau bijna geen eigen lijn voor alle echelons van de vereniging zal kunnen uitstippelen.
Bovendien, vrijwilligers ter plaatse voelen zich niet aangesproken om die klus ook nog eens voor hun rekening te nemen (gezien hetgeen ik hierboven schreef over het reeds super-geëngageerd zijn).

2.6 KBG (Kristelijke Beweging van Gepensioneerden)

KBG focust op plaatselijke werking. Hoe dichterbij KBG bij gepensioneerden kan komen, hoe meer gepensioneerden de weg vinden naar KBG. Bijgevolg zijn onze afdelingen parochiaal (wijkgericht) georiënteerd. Deze sterke verankering maakt dat deze afdelingen minstens aanbieders zijn van verschillende soorten activiteiten maar veelal ook "zorgdragers" zijn voor hun medegepensioneerden in de buurt.

De doorsnee-KBG-afdeling heeft 1 bestuursvergadering per maand en verzorgt **wekelijks** ! een ontmoetingsactiviteit (vaak het enig moment voor ouderen om met anderen in contact te komen). Daarnaast worden op regelmatige basis voordrachten/gespreksnamiddagen georganiseerd en nemen onze afdelingen in grote mate deel aan het Brusselse culturele leven (museabezoeken, rondleidingen, theatervoorstellingen, ...). Als vanzelfsprekend doen onze afdelingen aan rusthuiswerking (animatie, dienstverlening, ...) en ziekenwerking; elke afdeling volgens eigen mogelijkheden. De meeste afdelingen hebben ook een sportwerking (petanque, turnen, gemeenschapsdansen, ...).

In totaal gaat het over 23 Brusselse afdelingen met een 1500 leden.

Ontmoetingsfunctie

Ontmoeting is voor onze leden en verantwoordelijken van kapitaal belang. De meeste afdelingen hebben dan ook WEKELIJKS een ontmoetingsbijeenkomst. Vanuit het verbond drukken wij telkenmale onze waardering uit naar onze afdelingsbesturen die van deze bijeenkomsten 52 keer per jaar een feest maken. Zij zorgen er voor dat medegepensioneerden een plaats vinden om te luisteren en beluisterd te worden, om minstens 1 keer per week uit hun eenzaamheid te kunnen ontsnappen.

Vorming

Het gros van onze afdelingen organiseert jaarlijks meerdere voordrachten. De thema's zijn zeer uiteenlopend (rond gezondheid, geloof, maatschappijvisie, ...). Zij kunnen kiezen uit een aanbod dat jaarlijks door het verbond opgemaakt wordt maar zoeken zelf ook creatief naar nieuwe thema's. Dit vormingsaanbod wordt ook doorgetrokken in ons eigen verbondelijk tijdschrift "Eigentijds Verbond Brussel" (4x/jaar voor alle leden, 6x/jaar voor de bestuursleden) en het nationaal tijdschrift "Eigentijds".

Binnen de verbondelijke werking werd een werkgroep "belangenbehartiging" opgericht, waar sprekers rond verschillende onderwerpen (zorgverzekering, welvaartsvastheid pensioen, erfrecht, ...) komen spreken.

Ook talrijke gegidste bezoeken en museabezoeken behoren tot het vormingspakket dat onze afdelingen aanbieden.

Cultuurparticipatie

Ook hier volgen we een dubbel spoor. Het verbond stelt jaarlijks een eigen kalender samen met initiatieven (Nekka Retro, musical, filmforum, concerten Bozar, ...).

Daarnaast werkt het verbond een uitgebreid gamma uit aan culturele reizen en daguitstappen.

Daarnaast pikken onze afdelingen gretig in op het grote Brusselse aanbod, voor zover het gaat over namiddagvoorstellingen. Zij nemen deel aan het culturele leven omdat zij in groep kunnen deelnemen. Anders zou de drempel voor velen te hoog zijn.

Actie en sensibilisering

- De acties van KBG rond Broederlijk Delen, Wereldsolidariteit en Welzijnszorg krijgen navolging in de afdelingen.
- Grote participatie aan de actie in samenwerking met ACW "(S)maak je Brusselse buurt", met enquêtes bij de leden over hun buurt, besprekingen, fotoreportages, ...
- In het kader van ons nationaal driejaarlijks thema "Hard voor uw recht" gebeurt er heel wat sensibiliseringswerk rond verschillende belangenbehartigende en dienstverlenende thema's (vb. de afdelingen beschikken over "fiches" rond sociaal telefoontarief, dienstencheques, ... maar worden ook gevraagd een bezoek te brengen aan hun OCMW, sociale dienst van hun gemeente, rusthuis, ... zodat de leden weten waar ze voor welke diensten terecht kunnen).

KNELPUNTEN

Plaatselijk

- afdelingen hebben het financieel niet gemakkelijk. In tegenstelling tot hun collega's buiten Brussel is het onmogelijk om eetfestijnen te organiseren en op die manier geld in het laatje te krijgen.
Daarbij komt dat alles jaar na jaar duurder wordt: heel wat van onze afdelingen huren wekelijks lokalen (gemeenschapscentra, parochielokalen) en dit wordt een grote financiële dobber
- gepensioneerden komen 's avonds heel moeilijk buiten. Dit maakt dat onze afdelingen bijna nooit inpikken op avondvergaderingen (vb. bestuursvergaderingen gemeenschapsraad) en een groot deel van het cultureel aanbod. Daardoor zijn zij dikwijls een "vergeten groep" bij bepaalde beleidsbeslissingen.
- Voor de concrete uitwerking van het jaarthema "Hard voor uw recht" voelen onze Brusselse afdelingen heel wat moeilijkheden. Reglementeringen en wetten (om er maar er paar te noemen: zorgverzekering, erfenisrecht, ...) zijn anders dan in Vlaanderen. Onze bestuursleden voelen zich onmachtig om over deze verschillende thema's hun leden te sensibiliseren zoals hun collega's dat in Vlaanderen doen. Het kluwen van gewest- en gemeenschapsmateries is in de concrete uitwerking heel moeilijk te vertalen naar de leden toe. Hier zou eigenlijk hulp moeten geboden worden vanuit een Brusselse KBG-studiedienst zoals onze nationale studiedienst dit doet voor Vlaanderen. Bij gebrek aan middelen gebeurt dit echter niet.
- De gemiddelde leeftijd van onze vrijwilligers wordt hoger. Zij staan in voor heel wat praktisch en organisatorisch werk. Nochtans verwachten het verbond, de verschillende overheden, ... meer van hen dan "enkel" praktisch en organisatorisch werk: administratie (voor het verbond, subsidiedossier gemeente, VGC, Sabam, Billijke vergoeding,), vertegenwoordigingswerk, ... Kortom, een heleboel competenties die allemaal van

hetzelfde groepje "trekkers" in de afdelingen verwacht worden. Dit vraagt jaar na jaar een intensere begeleiding vanuit het verbond.

- Bepaalde afdelingen proberen samen met het verbond vernieuwing te brengen in hun programmatie. Sommigen lukken hier, met vallen en opstaan, wonderwel in maar vragen hierbij meer begeleiding.
- Vrijwilligers/bestuursleden raken dikwijls gedemotiveerd omwille van de beperkte waardering die zij krijgen voor hun inzet. De wekelijkse ontmoetingsnamiddag is "maar" een koffietafel, zij hebben "maar" een beperkt aantal leden, ...

Verbondelijk

- De verminderde subsidies in 2004 met ruim 6000 €.

De onbestaande dialoog tussen seniorenverbonden en de politiek. Door het feit dat de seniorenverbonden in tegenstelling tot de hoofdstedelijke verbonden niet opgenomen zijn in een advieswerkgroep vernemen wij heel veel dingen te laat of zelfs helemaal niet en is de dialoog met de administratie en de politiek uiterst klein.

2.7 KWB

KWB in Brussel, dat gaat over mensen die in hun lokale gemeenschap trachten de gemeenschap in beweging te brengen. Zij komen naar buiten met een gevarieerd programma, waar de vier pijlers van het sociaal-cultureel werk in verweven zijn. Programma's die vaak ook krachtspanningen vereisen van de kerngroepen en hun medewerkers om die tot een goed einde te brengen.

In het Brussels gewest zijn er nog 16 afdelingen actief bezig. KWB'ers zijn ook actief in tal van netwerken binnen hun eigen gemeenschap. Zij zijn op zoek naar samenwerkingsverbanden, binnen de eigen koepel zoals met andere KWB-afdelingen of KAV groepen, maar net zo goed met andere verenigingen of opbouwwerkprojecten. Bovendien trachten ze hun steentje bij te dragen in gemeenschapscentra door er nauw mee samen te werken of door te zetelen in bestuursraden.

KWB in Brussel, dat gaat over mensen die jaarlijks een 150 activiteiten organiseren die te maken hebben met ontmoeting, vorming, dienstverlening of sociale actie.

Talrijk zijn de activiteiten waar ontmoeting en gemeenschapsvorming centraal staan. Maar dit is veel meer dan de ledenfeesten of pensenkermissen. Via de individuele bezorging van ons ledenblad, worden er vele bezoeken gebracht aan mensen die anders weinig tot geen bezoek ontvangen. Hierdoor trachten we de vereenzaming in een stedelijk milieu tegen te gaan. Onze KWB besturen vinden het ook belangrijk om op ziekenbezoek te gaan of om de sint op bezoek te laten gaan bij minder-begoede families. Ontmoeting ook met andere culturen. KWB'ers in Brussel trachten ook mensen van andere culturen te betrekken bij hun werking, opdat die mensen ook andere culturen leren kennen. Sommige afdelingen beginnen multiculturele afdelingen te worden.

Ook vorming staat op de agenda. Er wordt vanuit de nationale koepel van KWB vormingsactiviteiten aangeboden waarop de afdelingen kunnen inschrijven. De activiteiten staan in het teken van vijf thema's waarrond de KWB werkt (Ons leefmilieu, sociaal zeker en gezond, arbeid op maat van het gezin, de wereld ons dorp en gezin en vrije tijd). Daarnaast gebruiken de afdelingen hun eigen creativiteit om in te spelen op de uitdagingen die de stedelijke context waarin ze leven, hen aanreikt. Zij krijgen hierin ondersteuning van hun educatief medewerker.

Dienstverlening is ook een belangrijk onderdeel. Zo wordt er elk jaar een cursus vrije rijbegeleiding georganiseerd. Bovendien bieden wij goedkope reizen aan via ons reisorganisatie GOVAKA en bieden we sporters ondersteuning, zowel financieel als materieel, via FALOS.

Ten slotte doen onze afdelingen mee aan sociale actie, zowel lokaal als bovenlokaal.

KNELPUNTEN

Afdelingen ondervinden steeds meer moeilijkheden om betaalbare locaties te vinden die voldoen aan hun noden. Alles wordt duurder, en de inkomsten die de afdelingen hebben, kunnen dit niet meer opvangen. Er wordt nog steeds getracht om alle activiteiten zo betaalbaar mogelijk te houden (vaak zelfs gratis). Maar dit komt wel in het gedrang met de stijgende prijzen

Soms krijgen ze het gevoel dat ze wat 'ouderwets' zijn. Alles staat in het teken van vernieuwende initiatieven, die vaak worden aangekondigd met dure woorden. Daardoor komen de inspanningen van de KWB'ers in een vergeethoekje te staan. Er zou dringend terug wat aan heropwaardering doen. We gaan als een van de laatste in tegen de vereenzaming van de stad door zelf naar de mensen te stappen. En dit zijn geen beroepskrachten, maar vrijwilligers!!! KWB'ers trachten op hun manier mensen in beweging te brengen, dit zou dan door de buitenwereld geapprecieerd moeten worden.

Tene Quod Bene, behoudt wat goed is! Laat ons daar eens mee beginnen in plaats van te trachten om alles te veranderen.

Op vlak van promotie hebben KWB afdelingen niet de grote middelen dan andere organisaties. Er zijn een paar mediakanalen die misschien wel meer aandacht kunnen schenken aan de verenigingen. Ik denk hierbij aan Brussel Deze Week, of TV Brussel. We zouden graag wat meer mogelijkheden om onze activiteiten te promoten. Maar als sommige mensen onze activiteiten te ouderwets of te weinig flashy vinden, hebben we een probleem. En dan kom ik terug bij het vorige punt. Het zijn vrijwilligers die hun steentje trachten bij te dragen. En misschien is dat wel waardevoller dan dat verschillende beroepskrachten?

2.8 Masereelfonds

Dit is de bijdrage het Masereelfonds aan het Brusselse sociaal-culturele leven inzake vorming, sensibilisering, cultuurspreiding en bemiddeling, sociale actie en gemeenschapsvorming. Gebaseerd op de werking in 2003.

Vorming

Diverse voordrachtavonden en debatten, diverse thema: filosofie (Breinbrekers), kunst (de bijdrage van de vrouw aan de kunstgeschiedenis), cultureel erfgoed (enorm veel wandelvoordrachten over de geschiedenis van Brussel en de band met de actualiteit), een werking over de betekenis en de mythologie van 1302 (themawerking), vorming over Europa, en theorievorming inzake anti- en andersglobaliseren. Ook erg belangrijk was de werking rond de problematiek en uitdagingen in het Nederlandstalig onderwijs te Brussel met debatten, informatiemomenten, tot zelfs gesprekken met mensen vanuit de Franstalige gemeenschap

Sensibilisering en netwerkvorming

Zware investering in het grootstedelijk project Brussels Gekleurd, met als aandachtspunten intercultureel samenwerken, de herwaardering van de zgn. probleemwijken, herstel van netwerken in wijken en gemeenten, gelijke rechten. Medewerking aan Brussels Sociaal Forum.

Cultuurspreiding

Voornamelijk in de vorm van literaire lezingen en poëzieavonden (Dichter bij de Dichter), maar ook bijvoorbeeld bijdragen aan Het Groot Beschrijf en Zot van de Zenne. Concerten (klassiek en folk), o.m. i.sm. Toegeblik en ook in de Oude Kerk te Berchem.

Cultuurbemiddeling en -toeleiding

Samenwerkingsakkoorden met KVS, Muziekpublique, Conservatorium, om mensen aan interessante voorwaarden naar hun producties te brengen. Gelijkaardige politiek inzake interessante tentoonstelling. Extra omkadering in de vorm van nagesprekken of gidsen.

Sociale actie

De werking in Brussels Gekleurd en Sociaal Forum is ook in die zin te interpreteren
Meewerken aan vredesbetogingen rond Irak
Inschakeling in antiracistische acties

Gemeenschapsvorming

Vooraf in de vorm van uitgebreid nakaarten bij de vele activiteiten die we doen.

KNELPUNTEN

1) het steeds moeten werken met amper of geen middelen. De gemiddelde afdelingstoelage, verstrekt door het VGC, volstaat amper om de kosten van één activiteit te dekken

Vraag: als men het lokaal verenigingsleven werkelijk zo belangrijk vindt, dan moet een symbolische subsidie dringend vervangen worden door een behoorlijke subsidie

2) het negeren van het verenigingsleven. Niet alleen in de diverse publicaties ter promotie van Brussel komen we amper aan bod. Men drijft het nog verder. De Agenda in BDW vermeldt haast nooit de coördinaten van inrichtende verenigingen, wel die van de locatie waar de activiteit plaatsheeft, ook al heeft die instelling voor de rest niks met de activiteit te maken, is er vaak zelfs niet van op de hoogte. Dit is gewoonweg ergerlijk

Vraag 1: op z'n minst de verbonden consulteren als men eens te meer, soms zelfs overbodig, investeert in vierkleurendruk om Brussel te promoten. Misschien hebben de verbonden ook wel nuttige informatie.

Vraag 2: vermits Stichting Kunsten instaat voor de agenda van BDW en ook van Zone02, dringend de verantwoordelijken vragen de juiste coördinaten op te geven van de feitelijke organisatoren van de vermelde initiatieven. En kijk: deze vraag kost niks, en spaart misschien zelfs werk voor de medewerkers van de stichting, die niet langer moeten zoeken naar een telefoonnummer of mail, die zeker niet die van de organiserende vereniging mogen zijn.

3) De politiek van de Gemeenschapscentra: oorspronkelijk opgericht met bedoeling steun te geven aan het lokale verenigingsleven, wordt deze taak vandaag nog amper waargenomen. De GC organiseren vaak om te organiseren, met meer middelen en faciliteiten dan het verenigingswerk, en drummen aldus het verenigingswerk in een hoekje. Soms een totaal gebrek aan dienstverlening. Ook stellen we de vraag of het verenigingswerk de melkkoe is van de GC, gezien de soms gehanteerde huurprijzen.

Vraag 1 (al lang op de agenda, maar nog nooit opgevolgd): een duidelijk, eventueel jaarlijks aanpasbaar boekje, met overzicht van de faciliteiten en ruimtes per G.C., de mogelijke dienstverlening, de tarievenpolitiek, de te volgen modaliteiten indien men beroep wil doen op de dienstverlening van het GC in kwestie.

Vraag 2: een in overleg met SCW en AKB, eventueel door Stad&Cultuur of dienst GC, op te stellen voluntaristisch plan om wat er nog bestaat aan lokaal, autonoom initiatief (verenigingen, clubs, gezelschappen, comités, sleutelfiguren met niet-commerciële ambities) maximaal te ondersteunen. Of wil men jaren na datum naar een Nederlandse situatie, waar het autonoom initiatief ook totaal verdrongen werd, en men nu smeekt om weer wat werkelijk verenigingsleven

Vraag 3: een herziening van de huidige uitbouw van de GC, met meer aandacht voor de werkelijke noden, niet enkel die van SCW, maar ook van vele groepen die zoeken naar (repetitie) ruimte voor de meest uiteenlopende initiatieven

Het ontbreken van enig reflectiemoment hoe het nu verder moet met uitbouw van cultuur en SCW in Brussel. Men poot maar neer (Nederlands huis, Passa Porta..), bombardeert ons met goede bedoelingen, bedreigt ons omdat we 'niet genoeg vernieuwen' (nog zo'n containerbegrip), roept opeens de gemeente uit als toeverlaat voor het lokale SCW.. Wordt

het niet hoog nodig dat alle actoren in het brede culturele werk, met overlappings naar onderwijs, welzijn, bibliotheekwerk (uiteeraard) eens samenzitten om een degelijke status quaestionis te maken, om gaandeweg hier en daar bij te sturen, liefst zonder enige vorm van hakbijlpolitiek.

(voorlopige stand van zaken, er is nog veel niet vernoemd, maar als wat hierboven staat in rekening wordt genomen, zijn we toch al een stap vooruit)

2.9 NCB (Nederlandse Cultuurkoepel voor Brussel)

De Nederlandse Cultuurkoepel voor Brussel (NCB) is een startend verbond met 7 verenigingen in 2003 (zowel eigen afdelingen als aangesloten verenigingen) (in 2004 reeds 10 erkende en 1 effectieve). Het betreft een pluralistisch samenwerkingsverband van verenigingen die zich scharen rond de volgende doelstellingen:

- de volwaardige ontwikkeling van Vlaanderen op sociaal, economisch, cultureel en politiek vlak
- de realisatie van het algemeen Vlaams belang en de versterking van de positie van het Nederlands en het Nederlandstalige cultuurleven in Brussel. (+ nodige sensibilisering ter bevordering van de Nederlandse taal in Brussel).

De NCB is aangesloten bij de Vlaamse Volksbeweging vzw (landelijke vereniging).

De werking verschilt van vereniging tot vereniging. Wat de eigen afdelingen betreft zijn er vooral gespreksavonden, brunchgesprekken, geleide wandelingen, tentoonstellingen,... en loutere gezelligheidsactiviteiten (etentjes,...) Zij beschikken over een eigen webstek en Nieuwsbrief (ook digitaal verspreid).

Voor de aangesloten verenigingen is de diversiteit zo mogelijk nog groter. Het zou ons te verleiden dat hier allemaal uit te werken.

KNELPUNTEN

Het belangrijkste knelpunt betreft de promotie. Anders dan elders in Vlaanderen is het als Nederlandstalige vereniging weinig zinvol om een wijk te bussen i.k.v. prospectie/activiteit. Voor gerichte verspreiding zijn we aangewezen op eigen adresbestanden, maar dat aanhouden is niet evident met de strictere privacy-regeling. Wij beschikken, anders dan gesubsidieerde cultuurinstellingen, evenmin over een massa-budget om te adverteren,... In de reguliere media worden verenigingen onderbelicht, want er is geen professionele, permanent bereikbare persdienst en de activiteiten zijn buiten de kantooruren (dus hogere drempel voor media).

Voorstellen:

- Inforekken in de Vlaamse instellingen, Vlaamsere horeca,... waar verbonden via VGC folders, brochures e.a. kunnen verspreiden
- Medegebruiksrecht van adresbestanden Gemeenschapscentra/VGC (met respect voor privacy) voor gerichte mailings, bvb. jongeren
- Voorbehouden "gratis" advertieruimte met voorkeurplaatsing in door VGC/MVG gesubsidieerde media voor verenigingsleven
- meer redactionele aandacht voor verenigingsleven (in te schrijven in beheersovereenkomsten?)

Vandaag worden vrijwilligers te vaak door gemeenschapscentra in "onderaanneming" ingeschakeld, in plaats van omgekeerd. De eigen werking van deze instituten primeert op de ondersteuning van vrijwillige initiatieven. Bovendien is de ondersteunende dienstverlening van gemeenschapscentra aan verenigingen - ondanks goede bedoelingen - vaak

ondermaats. De belangrijkste stimulus om toch zitting te nemen in de gemeenschapsraad betreft de voorkeurtarieven voor zaalhuur. De tarieven voor zaalhuur zijn echter erg verschillend en soms alles behalve goedkoop. Het aanbod van infrastructuur door gemeenschapscentra/VGC blijft beperkt. Een permanent geactualiseerd overzicht ontbreekt.

Voorstel:

- subsidiariteit (voorrang voor het vrijwilligerswerk) herstellen; gemeenschapscentra moeten er in de eerste plaats opnieuw zijn om verenigingen te ondersteunen; er moet een soort "engagement" komen van de gemeenschapscentra naar het verenigingsleven
- tarieven voor zaalhuur harmoniseren en voor actieve (non-profit) verenigingen zo laag mogelijk houden
- permanent geactualiseerd overzicht infrastructuur (zaal, audio-visueel,...)
- goedkope vergaderaccomodatie (grote groepen) voorzien in Monnaie-house, met voorrang voor culturele verenigingen

Als niet-commerciële aanbieders van zinvolle vrijetijdsbesteding moeten we "concurreren" met professionele bedrijven/instellingen. Met de bescheiden werkingsmiddelen is het voor verenigen onmogelijk om gelijke tred te houden op grafisch vlak (bladen, flyers,...) en op vlak van informatica (website,...),...

Voorstel:

- ondersteunende grafische en informaticadienstverlening vanuit gemeenschapscentra / VGC
- andere ondersteunende promotionele dienstverlening (OPB,...)

2.10 Rodenbachfonds

De Federatie van Vlaamse Kringen **Rodenbachfonds** Brussels Hoofdstedelijk Gewest v.z.w. is een vereniging met afdelingen die een pluralistische en open visie nastreven, zich tot eenieder richten zonder onderscheid van geslacht, leeftijd, strekking, ras of nationaliteit. De bestuurs- en voertaal is het Nederlands. Anderstaligen zijn evenwel welkom, het biedt hen trouwens een unieke gelegenheid om in een vriendschappelijke en open sfeer het Nederlands te hanteren.

Reeds in 1993 sloten de West-In afdelingen, en later West-Uit en Bru-West zich aan bij de Nationale en Gewestelijke koepel FVK Rodenbachfonds. Als stevig uitgebouwde vereniging – evenwaardig aan menig Gemeenschapscentrum – met ruim 150 activiteiten op jaarbasis, berustte de hele organisatie tot op heden uitsluitend op vrijwilligers. Het is dan ook welgekomen om na drie jaren verzoek tot erkenning, in de toekomst een ruim aandeel van de administratieve taken door te geven aan vrijgestelden.

Scharen zich op dit ogenblik onder de vleugels van, FVK Brussel: West-In Berchem, West-In Ganshoren, West-In Molenbeek, West-In Koekelberg, West-In Jette, Fietsrecreatieclub "West-Uit", de v.z.w. "Bru-West" organisator van het "Internationaal Meiboom Folklore Festival", en de Rodenbachfonds afdeling Berchem.

De verenigingen aangesloten bij FVK-Brussel stellen zich tot doel:

1. Het organiseren van sociaal-culturele activiteiten, gericht op cultuur, vorming, sociale actie en ontmoeting.
2. De Nederlandse taal en cultuur promoten in openheid naar de andere culturen toe.
3. De rechten van de nederlandstalige gemeenschap op elk gebied te doen eerbiedigen.

Kleine historiek. West-In werd opgericht in opvolging van de toenmalige VVB-Brussel, en ging een eigen koers varen. De afsplitsing gebeurde in juni 1983, ten gevolge van het VVB-congres in Kortrijk dat zich afzette tegen de Europese roeping van Brussel.

Achtereenvolgens werden vijf West-In afdelingen: Berchem, Ganshoren, Molenbeek, Koekelberg en Jette gesticht. Van in den beginne waren de West-In praatcafé's en happenings de 'Place to be' voor een ruim publiek. De politieke actualiteit werd er al evenmin geschuwd. Politieke tenoren uit alle politieke strekkingen kwamen er aan bod, alsook figuren als Nato-Secretaris Joseph Luns, sportfiguren, kunstenaars, welzijnswerkers en musici ... Bru-West werd opgericht in 1986 en organiseerde jeugdprinsenverkiezingen en nam deel aan verscheidene Jeugdcarnavalstoeten met zelfgebouwde praalwagens, vanaf 1992, bij het teloorgaan van de Brusselse Jeugdcarnaval, oriënteert Bru-West zich met succes op de Internationale folklore.

De afdelingen kennen geen individuele leden, wel ruim 500 gezinnen abonnees.

De abonnees, hun gezinsleden of één gelegenheidspartner, genieten van de voordeelprijs ter gelegenheid van al de activiteiten, van de bij FVK aangesloten verenigingen, alsook voor manifestaties van derden waarop wij in groepsverband inspelen. Bovendien worden zij op vertoon van hun ZOMAAR-abonnementskaart extra verwend in restaurants en handelszaken, die onze Erecode ter bevordering van het tweetalig karakter van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest onderschrijven.

Heden ten dagen bieden de onderscheiden afdelingen en clubs een ruime waaier aan activiteiten aan. Toppers zijn beslist het Meiboom Folklore Festival, het traditioneel concert "Kerst in 't Madeleintje", landen-happenings en gastentafels, dag- en meerdaagse culturele reizen per autocar, groepsbezoeken aan: concerten; musea en steden; ballet-, musical-, operette- en theatervoorstellingen; "The Night of the Proms" e.a. evenementen. In samenwerking met de lokale VTB-VAB afdelingen en de Gemeenschapscentra van Noord-West Brussel organiseren wij, drie exploratiereeksen onder de noemer: "Samen de Wereld Rond". Clubactiviteiten als "Wandelen op donderdag", Wijnproeversclub "De Wingerd" en Kookclub "Kokkerellen" zijn vaste waarden geworden.

Er wordt regelmatig samengewerkt met o.a. de Gemeenschapscentra De Kroon, De Plato, De Zeyp en Essegem, dienstencentra De Vaartkapoen en De Kaai, nederlandstalige en franstalige Seniorenclubs, Senioriën en Homes, de VTB-VAB afdelingen Berchem en Ganshoren, "Arthis" (Roemeens-Belgisch Huis), het "Koerdisch Instituut", Kunst & Cultuur", het "Brussels Operette Theater", Ambassades en Socio-Culturele organisaties van gastlanden, VVB-Brussel, FVK Nationaal, de gemeenten Berchem, Brussel, Ganshoren en Jette, en recentelijk met de Hoofdstedelijke Cultuurfondsen.

Een veertigtal gemotiveerde kernleden schragen de werking van de afdelingen en clubs.

Het hoofdstedelijk secretariaat, coördineert de werking en planning tussen de onderscheiden afdelingen en zorgt voor de promotie van de geplande activiteiten bij middel van de verspreiding van "Zomaar maandblad voor Cultuur & Ontspanning", flyers en affiches.

En sinds ruim een jaar via de eigen website " www.info-zomaar.be "

Bij grotere evenementen verhogen wij de "Zomaar" oplage tot ruim 3000 potentieel geïnteresseerden. Daarnaast worden de ruime (lokale en nationale) media aangesproken, echter niet altijd met resultaat.

KNELPUNTEN

Tot slot, kunnen wij niets anders dan vaststellen dat bepaalde Gemeenschapscentra geen of amper ondersteuning geven aan het lokale verenigingsleven, eerder in concurrentie treden met deze, in tegenstelling met de eertijds opgerichte socio-culturele Raden.

Wij zijn tevens reeds herhaaldelijk ontgoocheld over de respons van de zogenaamde eigen Vlaams-Brusselse media: "Brussel Deze Week", OPB en TV-Brussel.

2.11 S+

De bijdrage van S-Plus aan het Brusselse sociaal-culturele leven inzake vorming, sensibilisering, cultuurspreiding en bemiddeling, sociale actie en gemeenschapsvorming. Gebaseerd op de werking in 2003.

Vorming

- Info-namiddagen met competente sprekers over : verhoging pensioenen, de maximumfactuur bij gezondheidszorgen, voorstelling van de dienst "Thuiszorg" in diverse seniorenclubs.
- In driemaandelijks tijdschrift "Senior-info" (oplage +/- 1000 eX in Brussels Gewest) via vaste rubrieken : "wetgeving", "gezondheid" : artikels over patiëntenrechten, verhoging pensioenen, maximumfactuur bij gezondheidszorgen, vaccinatie tegen griep en pneumonie.
- Aanbieden van vorming S-Plus nationaal : vb. "Dagje gezond" in Koksijde.
- Bijwonen woonhappening in Provinciehuis Leuven : aanpasbaar wonen, woonaanpassingen,

Sensibilisering en netwerkvorming

- Anno 2003 bestonden er 17 Socialistische seniorenclubs in het Brussels Gewest. Meer dan 60 bestuursleden zetten zich op regelmatige tijdstippen in om busuitstappen, voordrachten, reizen, sportactiviteiten, bezoeken aan zieke leden of gewoonweg gezellige bijeenkomsten te organiseren. Deze seniorenclubs verbinden, ze brengen mensen samen, ze halen mensen uit hun eenzaamheid. Wetenschappelijk onderzoek wijst trouwens uit dat deelnemen aan verenigingen een buffer vormt tegen extreem rechts en verzuring.
- Het verbond S-Plus Brussel zorgt er tevens voor dat :
 - actieve bestuursleden steeds terecht kunnen op het secretariaat voor tips voor voordrachten en sprekers, daguitstappen enz...
 - actieve bestuursleden elkaar kunnen ontmoeten over de afdelingsgrenzen heen
 - er jaarlijks een grootouder- kleinkinderdag wordt georganiseerd : solidariteit tussen de generaties
 - er jaarlijks een (gezondheids) gezinsdag wordt georganiseerd in Blankenberge.

Cultuurspreiding

- S-Plus Brussel organiseert ieder jaar een groots seniorenfeest i.s.m. de plaatselijke seniorenclub(s) voor +/- 400 personen, in 2003 met Wendy Van Wanten.
- Bijwonen jaarlijks nieuwjaarsconcert in Paleis voor Schone Kunsten – Brussel (organisatie S-Plus nationaal) in 2003 hommage aan Jo Leemans door diverse Vlaamse artiesten.

Cultuurbemiddeling en toeleiding

Samenwerkingsakkoord met S-Academie Brabant van de Socialistische mutualiteiten.

- ° organisatie culturele verblijven
vb.: Cultureel verblijf in Wenen
- ° organisatie gegidste daguitstappen :
vb.: gegidste stadswandeling Luik + afdaling in de mijnen van Blegny
- ° organisatie van het bijwonen van film en theatervoorstellingen
vb.: "De Kleine prins" in "Capitole" te Gent

Sociale actie

In 2001 heeft S-Plus Brussel het voortouw genomen om een Brussels seniorenplatform te creëren van alle seniorenfederaties over taalgrenzen en zuilen heen. Na een aantal acties sloeg het platform erin om ook gratis openbaar vervoer voor Brusselse 65+ af te dwingen (nadat hun leeftijdsgenoten in Vlaanderen en Wallonië dit reeds hadden verkregen).

In 2003 werden de volgende dossiers opgevolgd :

- de Brusselse 65+ mogen niet voor 9u 's morgens op het lokaal openbaar vervoer (in tegenstelling tot hun Vlaamse en Waalse leeftijdsgenoten)
- de Vlaamse zorgverzekering schiet in het Brussels Gewest haar doel voorbij.

Gemeenschapsvorming

Een 1000-tal senioren, aangesloten bij de 17 Socialistische seniorenclubs, vinden elkaar minstens maandelijks, dikwijls wekelijks terug tijdens activiteiten van de seniorenclubs zelf of van de S-Plus federatie.

KNELPUNTEN

1. Uiteraard, de mededeling van de VGC administratie dat de subsidies van de VGC aan S-Plus zullen dalen, alsook dat de subsidies van de andere verbonden zullen dalen. De wrevel is des te groter omdat de VGC administratie dit vooraf niet aankondigde. Dit staat haaks op de vroegere verhouding tussen VGC \administratie – de advieswerkgroep volkswontwikkeling en de verenigingen. Toen werden in overleg problemen besproken en opgelost.

2. De lovende lipdienst en hoge verwachtingen ten aanzien van het verenigingsleven dat meer en meer haaks staat op een praktijk van afkalving van de middelen (cfr. brief aan de Nederlandstalige en Volksvertegenwoordigers)

3. De toenemende (soms nutteloze) administratie als gevolg van het nieuwe decreet op het sociaal-culturele werk. Deze toenemende administratie gebeurt om de subsidies van het nationaal verbond, in casu S-Plus nationaal, te vrijwaren.

4. Het ontbreken van een globale visie van wat de opdrachten zijn van de gemeenschapscentra – de diverse overheden (Vlaams Gemeenschap, VGC, de gemeenten) en de verbonden t.a.v. het verenigingsleven. Een dergelijke status quaestionis zou nochtans nuttig zijn, zeker met het oog op het opstellen van een nieuwe verordening door de VGC t.a.v. het SCW in 2005.

Maar... voor de rest zijn wij toch ook regelmatig gelukkig...

2.12 Willemsfonds

Het Willemsfonds werd opgericht in 1851 in Gent om het werk van Jan Frans Willems (1793–1846) verder te zetten. In Brussel bestaat het Willemsfonds sinds 1873.

Tot 1975 waren er in Brussel twee grote afdelingen actief, nl. 'Brussel en voorsteden' en 'Schaarbeek–Sint–Joost–ten–Node' (opgericht in 1879). De 'Leergangen Nederlands voor anderstaligen' van het Willemsfonds (opgericht in 1880) promoten tot op heden met stijgend succes de Nederlandse taal in de Hoofdstad.

Sindsdien is de uitbouw en de werking van het Willemsfonds in Brussel sterk geëvolueerd.

Momenteel telt het Willemsfonds Agglomeratieverbond Brussel 12 afdelingen

Hiervan bestaan twee afdelingen uit een groepje van gemeenten: WF Zuidwest–Brussel (Sint–Gillis–Ukkel–Vorst), en WF Zuidoost–Brussel (Elsene, Etterbeek, Oudergem en Watermaal–Bosvoorde). Door de samenvoeging van gemeenten worden de leden die in die gemeenten wonen steeds bereikt en is er een betere bestuurswerking.

Het ruime activiteiten aanbod (\pm 120) is zeer gevarieerd: het jaarlijks concert in de AB met de Brusselse Concertband uit Haren, kookcursussen, geleide wandelingen, daguitstappen, bezoek aan tentoonstellingen en musea (ook de minder gekende). Vooral dit laatste heeft bij het WF veel succes. De nabespreking onder de vorm van een 'drink achteraf' behoort tot de geplogenheden.

Een beperkt aantal afdelingen werken mee aan bvb. de inzamelactie voor de voedselbanken van Delhaize en doen boodschappen voor ouderen.

Bij de samenstelling van een programma en de keuze van een activiteit speelt de actualiteit een belangrijke rol.

Verder wordt er ingespeeld op het jaarthema "Vrijheid" van het Willemsfonds Algemeen Bestuur en evenementen zoals Het Groot Beschrijf.

De WF-activiteiten worden zo ruim mogelijk kenbaar gemaakt en staan open voor alle geïnteresseerden.

Vele van onze bestuursleden zijn ook actief in het plaatselijke gemeenschapcentrum en andere organisaties. De verjonging van de plaatselijke besturen is aan de gang en wordt verder gestimuleerd.

Het verbond en de afdelingen doen inspanningen om een samenwerking, zowel op plaatselijk niveau met het Gemeenschapscentrum als op hoofdstedelijk niveau, te realiseren. De ontmoeting/samenwerking met andere culturen is momenteel miniem, maar is als aandachtspunt voorzien in 2005. Een eerste aanzet werd recent gegeven met "WF Woluwe gaat Europees", waar samen met het Comité voor Europese Relaties en het GC Kontakt een project werd opgezet.

Naast de algemene werking van het WF-secretariaat Brussel, heeft het agglomeratieverband vooral aandacht voor en ondersteunt het de werking van de afdelingen door hulp te bieden bij de planning, organisatie en promotie van activiteiten. Dit laatste gebeurt o.m. via aangepaste uitnodigingen en aankondigingen in de ledentijdschriften 'Kortweg Flash' en 'Rechtuit', alsook op de website van het Willemsfonds, ...

KNELPUNTEN

De lagere VGC-subsidie maakt dat een effectieve werking van het Willemsfonds in Brussel steeds moeilijker wordt. De aangereikte middelen zijn onvoldoende om constructieve initiatieven te nemen.

De concurrentie voor het organiseren van 'boeiende en betaalbare' activiteiten wordt steeds groter. Grote culturele instellingen en dito infrastructures zijn de grote concurrenten. Sommige van hun activiteiten overlappen onze werking. Met de beperkte middelen waarover we beschikken zijn duurere activiteiten (bvb. met gekende gastsprekers, toneelgroepen edm.) gewoonweg onbetaalbaar geworden.

Ook de kostprijs voor het huren van zalen enz. (ook in GC) lopen aardig op. Hierdoor zijn we verplicht om hogere inkomgelden te vragen wat de toegankelijkheid voor minder begoede mensen niet bevordert.

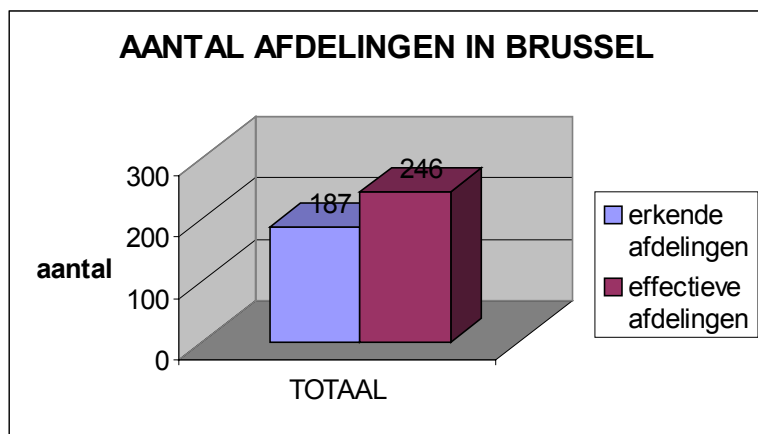
De aankondiging van activiteiten verloopt ook niet altijd van een leien dakje. Het heeft ons heel wat moeite gekost om activiteiten van afdelingen die meer dan een gemeente bespelen in de respectievelijke GC-tijdschriften te laten opnemen.

We moeten de afdelingen meer en meer bijkomend ondersteunen met het verzenden van uitnodigingen naar een steeds breder publiek. Dit betekent een steeds toenemende meerkost. Niet alles kan in een tijdschrift aangekondigd worden en niet iedereen beschikt momenteel over een computer en e-mail.

3. ENKELE OPMERKELIJKE CIJFERGEGEVENS

3.1 EEN CIJFEROVERZICHT

3.1.1 Aantal Brusselse plaatselijke afdelingen

De Brusselse verenigingen die dit document samenstelden tellen samen **187 erkende afdelingen** en **246 effectieve afdelingen** verspreid over de hele Brusselse regio. Van Pede tot Haren, van Watermaal-Bosvoorde tot Heizel. Zoveel plaatselijke afdelingen in zoveel Brusselse wijken met ieder een eigen aanpak, eigen accenten, eigen publiek en medewerkers.

Vanwaar de opdeling erkende – effectieve afdelingen? Heel wat plaatselijke afdelingen zijn niet erkend door de Vlaamse Gemeenschap en VGC maar hebben wel degelijk een eigen werking en worden ook door het verbond en haar vrijgestelde begeleid. Het gaat hier bijvoorbeeld om afdelingen en clubs die niet voldoen aan de voorwaarden gesteld door de Vlaamse Gemeenschap om erkend te worden (bvb. onvoldoende eigen initiatieven), maar evenzeer om afdelingen en clubs die geen erkenning (met bijhorende subsidies) wensen gezien o.a. de administratieve beslommeringen hieraan verbonden. Ook afdelingen die eerder een beperkte ‘projectwerking’ hebben of afdelingen die zich vooral bezighouden met ontspanning, hobby’s & sport zitten hierin vervat. Ook de KAV-Intercultureel-werkingen werden in de groep effectieve afdelingen opgenomen.

Omdat de bijdrage van deze niet-erkende maar actieve afdelingen in het hele Brusselse socio-culturele gebeuren van onschatbare waarde is, werden in deze cijferanalyse ook dergelijke afdelingen vermeld en met hun bijdrage in bvb. aantal activiteitsdagen en deelnemers rekening gehouden.

3.1.2 Aantal activiteitsdagen

Het totaal aantal activiteitsdagen van de Brusselse verbonden en hun plaatselijke werking bedroeg in 2003 **ca. 2900**.

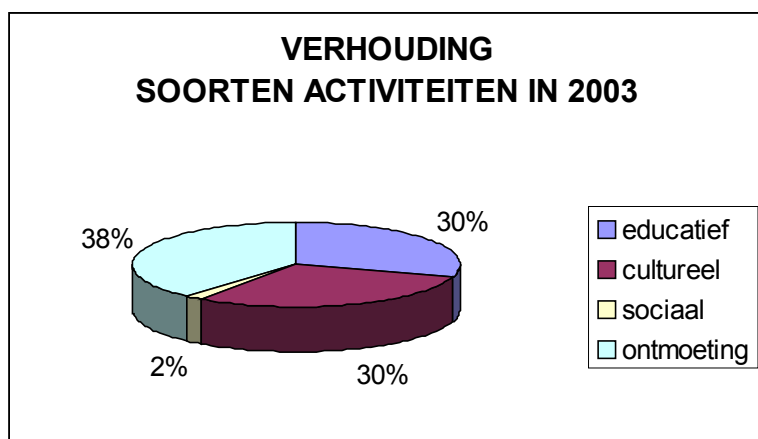
Enkele kanttekeningen bij dit cijfer:

- Bestuursvergaderingen werden in deze cijferanalyse niet opgenomen
- Het gaat hier om alle activiteiten die door de Brusselse afdelingen georganiseerd zijn, ook als deze buiten Brussel plaatsvonden.
- De bovenlokale en gewestelijke activiteiten werden slechts opgenomen als ze ook effectief in het Brussels gewest plaatsvonden

3.1.3 Gemiddeld aantal activiteiten per dag

Er werden in 2003 **gemiddeld ca. 8 activiteiten per dag** georganiseerd door de Brusselse verbonden en hun afdelingen. Met andere woorden keuze te over. Door de verscheidenheid tussen de verschillende verenigingen en hun plaatselijke werkingen, krijg je zo iedere dag een gevarieerd aanbod aan initiatieven waarin ieder zijn gading zou kunnen vinden. En dit op tal van plaatsen in Brussel, zodat ook de minder mobiele Brusselaar kan participeren.

3.1.4 Aard van de activiteiten

Het grote aanbod aan activiteiten en initiatieven van de verschillende Brusselse verbonden en hun afdelingen is zeer verscheiden en daardoor ook moeilijk te 'typeren'. Een grote verscheidenheid zorgt tevens voor een moeilijke afbakening van verschillende 'types' activiteiten.

Toch doen we hierbij een bescheiden poging. Voor dit document werd gebruik gemaakt van het klassieke 'klavertje vier van het socio-cultureel werk', namelijk de vierdeling vorming en educatie (1), cultuurproductie en -spreiding (2), sociale actie en sensibilisering (3),

ontmoeting (4). Dit leek de samenstellers de eenvoudigste methode om toch tot enige uniformisering te kunnen komen en enkele algemene cijfers en bedenkingen omtrent de aard van de initiatieven te formuleren.

De activiteiten werden ingedeeld aan de hand van dit klavertje vier. Getracht werd ieder initiatief bij slechts één van deze types onder te brengen. De samenstellers zijn er zich wel van bewust dat deze methode niet waterdicht en nogal arbitrair is. Het verschil tussen de verschillende soorten activiteiten is vaak ontzettend klein. Bovendien kan één bepaalde activiteit tot meerdere van bovengenoemde types behoren. Neem nu kookcursussen. Dit behoort tot vorming maar kan men evengoed plaatsen bij ontmoeting en gemeenschapsvorming. Of cultuurspreiding (want als er iemand van vreemde afkomst komt koken en ondertussen vertelt over zijn of haar eigen cultuur). Of... Zeker voor discussie vatbaar.

Een bescheiden poging hieronder:

1) Vorming en educatie

Ongeveer **30%** van de initiatieven die worden georganiseerd zijn overwegend vormend en educatief van aard. Het gaat om meer dan 800 initiatieven op jaarbasis, gaande van cursussen en voordrachten tot debatten en kadervormingen (cf. supra).

2) Cultuurproductie en -spreiding

Ook cultuurspreidende en -producerende initiatieven zorgden voor ca. **30%** van het jaaraanbod in 2003. Samen met de vormende initiatieven (de scheidingslijn tussen beide is soms oh zo klein) goed voor 60% van het programma.

3) Sociale actie en sensibilisering

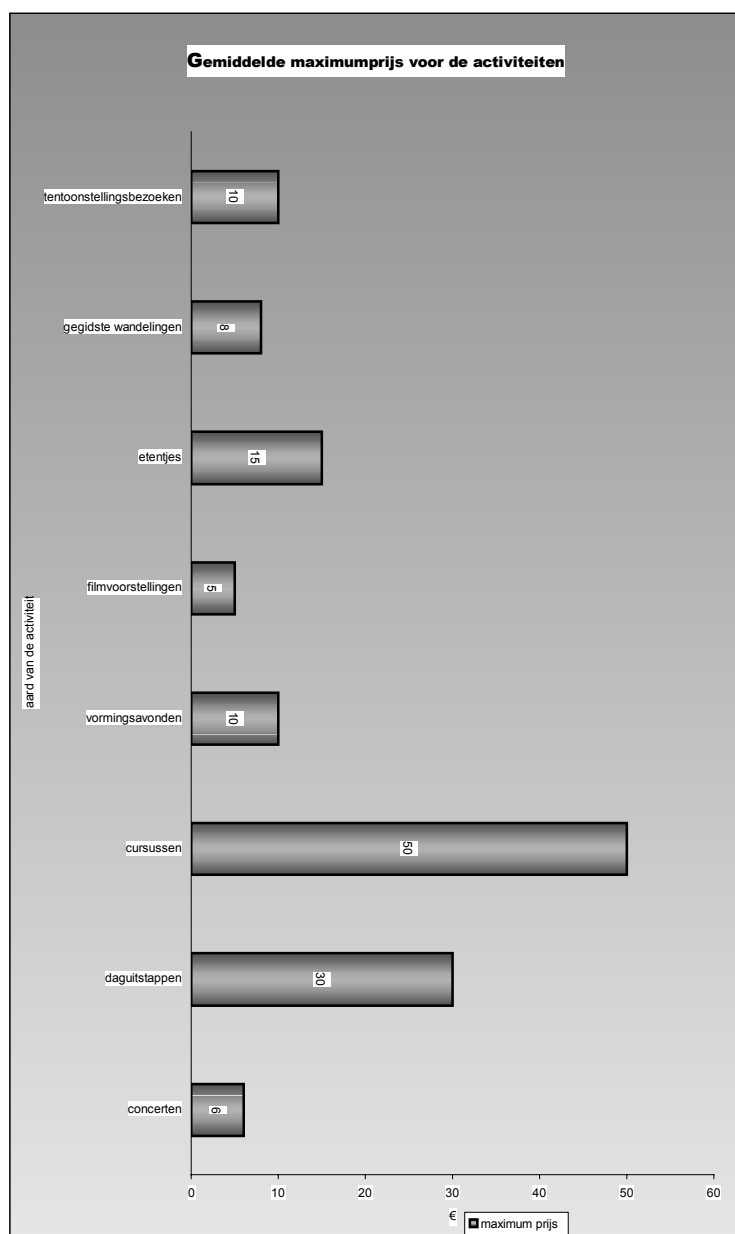
Volgens de gebruikte indeling en werkwijze waren slechts **2%** van de activiteiten overwegend of uitsluitend 'sociaal' van aard. T.t.z. binnen de typering 'sociale actie en sensibilisering' te plaatsen.

Slechts 2% of ca. 60 activiteiten?! Een schande? Een verkeerde interpretatie volgens de samenstellers. Dit lage cijfer heeft eerder te maken met de gehanteerde methode. Blijkt zoals eerder gezegd dat deze niet waterdicht is. De meeste verenigingen plaatsten tal van initiatieven die zowel sensibiliserend als bvb. vormend van aard waren, onder deze laatste noemer. Vormend werd als 'ruimer' aanzien en vandaar ook vaker verkozen als typering.

Andere kanttekening: De verscheidenheid aan initiatieven binnen deze subgroep ‘sociale actie en sensibilisering’ is wel enorm. Acties, bevestigingen, wijkwerkingen... en tal van andere werkvormen. Tal van thema’s ook: vrouwen, derde wereld, racisme, sociale wetgeving, palliatieve zorg... om maar enkele te noemen. Dit betekent wellicht dat de verschillende verenigingen zich hierin het meest verschillend profileren. Andere prioriteiten worden gesteld.

4) Ontmoeting

De ontmoetingsinitiatieven halen procentueel de bovenhand. Ongeveer 38% van de activiteiten werden als ontmoetingsmoment omschreven. Dat is een duizendtal in concrete cijfers.

3.1.5 Aantal aanwezigen op activiteiten

In 2003 waren ca. 96000 mensen aanwezig op initiatieven van de Brusselse verbonden en hun afdelingen.

3.1.6 Prijzenpolitiek

De prijzenpolitiek van de verenigingen is **zeer democratisch** te noemen. Minimumprijs van de initiatieven is vaak gratis. Maximumprijzen blijven gezien de aard van de activiteiten zeer beperkt (cf. schema). Cursussen, daguitstappen en etentjes zijn gemiddeld het duurst. Wandelingen, concerten, filmvoorstellingen... het goedkoopst.

3.1.7 Samenwerking

De verenigingen investeren in netwerkvorming, zowel plaatselijk als gewestelijk. De hoofdstedelijke realiteit dwingt ons om samenwerkingsverbanden aan te gaan met verschillende actoren in de gemeenschap. Ook hier is diversiteit de constante. Enkele voorbeelden van samenwerkingspartners:

- opbouwwerk
- NGO's
- natuurverenigingen
- zelforganisaties
- amateurkunstgroepen
- gemeenschapscentra
- grote en kleine cultuurhuizen en andere cultuurpartners
- dienstverlenende instellingen (rusthuizen...)
- ...

Samenwerking tussen de verbonden onderling is (soms in tegenstelling tot Vlaanderen) zeer gebruikelijk. Idem dito de samenwerking met Franstalige en anderstalige partners.

3.1.8 Interculturele werking

De verenigingen pleiten voor meer dialoog tussen de verschillende cultuurgemeenschappen in ons land en in de wereld. Dat is dringend nodig willen we onze vooroordelen ten aanzien van elkaar niet langer cultiveren. Interculturele werking kent in de verenigingen diverse aspecten en wordt door iedere organisatie verschillend ingevuld. Heel wat initiatieven bieden een **eerste kennismaking** met een andere cultuur, gaande van multimedialvoorstellingen tot kookcursussen met buitenlandse koks.

Andere activiteiten beogen een **actieve samenwerking** met en/of **participatie** van andere cultuurgemeenschappen.

4. CONCLUSIE

Met dit *Open boek* wil het verenigingsleven in Brussel zichzelf beter in kaart brengen en zich duidelijker profileren.

Het *Open boek* inventariseert de verschillende initiatieven van het Brusselse verenigingsleven vanuit de vier functies (gemeenschapsvormende-, culturele-, educatieve- en maatschappelijke activeringsfunctie). Het verenigingslandschap in Brussel is zeer verscheiden, maar de organisaties erkennen dezelfde knelpunten en staan voor gelijkaardige uitdagingen.

Dit *Open boek* kan gebruikt worden als aanknopingspunt om de gesprekken over de leefbaarheid en de zinvolheid van de Brusselse verenigingen op gang te brengen en verder uit te diepen. Het betreft geen kwantitatieve inventarisatie van gegevens. De VGC beschikt reeds over tal van kwantitatieve gegevens via ondermeer het opvragen van de jaarverslagen.

Het Brusselse verenigingsleven tracht het hoofd te bieden aan hoofdstedelijke problemen over vereenzaming, verzuring, intolerantie... Door hun pluriforme werking slaan sociaal-culturele verenigingen bruggen tussen talrijke bevolkingsgroepen: ondermeer senioren, laaggeschoolden, allochtonen en personen met een handicap.... Het verenigingsleven kiest ervoor om laagdrempelige en betaalbare activiteiten en ontmoetingsmomenten te organiseren.

Sociaal-culturele verenigingen willen de uitdagingen waarvoor zij staan aangaan door ondermeer samenwerkingsverbanden uit te bouwen met andere actoren in Brussel zoals het opbouwwerk, buurtwerking en gemeenschapscentra.

De verenigingen stoten hierbij vaak op financiële en structurele drempels: hoge infrastructuurkosten, een concurrentieel aanbod met andere culturele organisaties, gebrek aan promotiekanalen, nieuwe tendensen in het vrijwilligerswerk en moeilijkheden bij het rekruteren van vrijwilligers. Door de precaire financiële situatie in de Brusselse sociaal-culturele volwassenensector komt de professionele ondersteuning onder druk te staan en worden steeds meer eisen en verantwoordelijkheden gelegd bij de vrijwilligers. Het vrijwilligerswerk waarop heel het Brusselse verenigingsleven steunt verdient (her)waardering.

Om haar taken en kernopdrachten ten volle te kunnen uitoefenen heeft het verenigingsleven in Brussel nood aan synergieën tussen culturele instellingen, de sociaal-culturele subgroepen en overheden. Het recht op ontmoeting en zelforganisatie moet daarom door de overheid verder aangemoedigd en ondersteund worden.

5. CONTACTGEGEVENS

Contrasten

Dirk Leyman
Ravensteingalerij 4/3
1000 Brussel
Tel.: 02/511.01.07
contrasten@yucom.be

Daidsfonds

Katrien Dedobbeleer
Twekerkenstraat 29/4
1000 Brussel
Tel./fax: 02/512.89.43
katrien.dedobbeleer@davidfonds.be

Grijze Geuzen

Patrick Rentmeesters
Schietschijfstraat 50
1030 Brussel
Tel./fax: 02/742.03.23
hvvbrussel@skynet.be

HVV

Patrick Briké
Schietschijfstraat 50
1030 Brussel
Tel./fax: 02/742.03.23
hvvbrussel@skynet.be

KAV

Claudine de Cuyper
Pletinckxstraat 19
1000 Brussel
Tel. : 02/508.88.49
Fax: 02/508.88.41
claudine.decuyper@kav.be

KBG

Ingrid van Kerckhove
Bergensesteenweg 436
1070 Brussel
Tel.: 02/555.08.32

Fax: 02/555.08.39
kbg.brussel@planetinternet.be

KWB

Dimitri van Gansen
Peltinckxstraat 19
1000 Brussel
Tel.: 02/508.88.64
Fax: 02/508.88.61
dimitri.vangansen@kwb.be

Masereelfonds

Bernard Desmet
Kazernestraat 33
1000 Brussel
Tel.: 02/502.38.80
Fax: 02/502.41.53
brussel@masereelfonds.be

NCB

Tijl Rommelaere
Postbus 1328
1000 Brussel
02/513.31.37
n.c.b@skynet.be

Rodenbachfonds

André de Schutter en Sam Persoon
Helenalaan 30
1082 Brussel
Tel./fax: 02/465.30.21
zomaar@chello.be

S+

Rohnny Buyens
Mussenstraat 17-19
1000 Brussel
Tel.: 02546.15.03
Fax: 02/546.14.54
rohnny.buyens@fsmb.be

Willemsfonds

Myrienne de Ridder
Antwerpselaan 30
1000 Brussel

Tel.: 02/218.44.88
Fax: 02/217.70.06
willemsfonds.brussel@skynet.be
